

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદવિશેષ દીવાની અરજી નં. ૨૯૯૦/૨૦૦૭

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી કે.એમ. મહેતા

=====

૧	શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે?	હા
૨.	રિપોર્ટરને સંદર્ભિત કરવું કે નહીં ?	હા
૩.	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪.	શું આ કેસમાં ભારતનું બંધારણ, ૧૯૫૦ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ આદેશના અર્થઘટને સંબંધિત કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર	ના

	પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે ?	
પ.	શું આ ચુકાદો દીવાની ન્યાયાધીશને પરીપત્રીત કરવાનો છે ?	ના

=====

પાર્શ્વનાથ ડેવલપર્સ લિ. – અરજદાર(ઓ)

વિરુદ્ધ

પાર્શ્વનાથ રિયલ્ટી પ્રા. લિ. અને ૧ – પ્રતિવાદી(ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ :

અપીલકર્તા માટે શ્રી એસ.બી. વકીલ, એલ.આર. વરિષ્ઠ વકીલ સાથે શ્રી
આર.આર. શાહ

પ્રતિવાદીઓ તરફે શ્રી મિહિર ઠાકોર, એલ.આર. વરિષ્ઠ વકીલ સાથે શ્રી
વાય.જે. ત્રિવેદી અને શ્રી હેમલ પી.શાહ

=====

કોરમ :માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી કે.એમ. મહેતા

તારીખ : ૨૨-૨૩/૦૩/૨૦૦૭

મૌખિક ચુકાદો

“માનવ પ્રતિભા કલા અને આવિષ્કારના તમામ કૃતિઓનો સ્ત્રોત છે. આ કૃતિઓ મનુષ્યોને યોગ્ય એવા જીવનની ખાતરી આપે છે. કલા અને આવિષ્કારોના સંરક્ષણને તત્પરતાપૂર્વક સુનિશ્ચિત કરવું રાજ્યનું કર્તવ્ય છે”

જિનેવા સ્થિત ડબલ્યુ.આઇ.પી.ઓ. મુખ્યાલયની ઇમારતમાં કપોલા પરનો લેખ.

[જુઓ: ડી.પી. મિત્તલ દ્વારા કૉપિરાઇટ, પેટન્ટ અને ટ્રેડ માર્ક તથા જી.એ.ટી.ટી. સંબંધિત કાયદો, પૃષ્ઠ ૧-૫]

૧. મેસર્સ પાર્શ્વનાથ ડેવલપર્સ લિમિટેડ, અરજદાર, મૂળ પ્રતિવાદીએ ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૭ હેઠળ આ અરજી એ પ્રાર્થના સાથે દાખલ કરી છે કે આ અદાલત સંવિધાનના રિટ, અથવા સંવિધાનની સ્વરૂપનો રિટ અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, આદેશ અથવા દિશા-નિર્દેશ જારી કરીને વિવાદિત તા. ૨૨.૧૨.૨૦૦૬ના આદેશને, જે વિદ્વાન સિટી સિવિલ ન્યાયાધીશ, અદાલત નં. ૯, સિટી સિવિલ અદાલત, અમદાવાદ દ્વારા નિયમિત દીવાની દાવો નં. ૭૮૫/૨૦૦૬ માં આંક ૨૬ નીચે પસાર કરવામાં આવ્યો હતો, રદ કરે અને વાદપત્ર નામંજૂર કરે અથવા સિટી સિવિલ અદાલત, અમદાવાદને તે નામંજૂર કરવા આદેશ આપવાની કૃપા કરે. આ અરજી તા. ૩૦.૧.૨૦૦૭ના રોજ દાખલ કરવામાં આવી હતી.

૨. અરજદાર – મૂળ પ્રતિવાદી (આગળથી જેને પ્રતિવાદી તરીકે ઉલ્લેખ કરવામાં આવશે) તરફથી શ્રી એસ.બી. વકીલ, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ, સાથે શ્રી

આર.આર. શાહ, વિદ્વાન વકીલ, હાજર થાય છે. પ્રતિવાદીઓ – મૂળ વાદીઓ તરફથી શ્રી મિહિર ઠાકોર, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ, સાથે શ્રી વાચ.જે. ત્રિવેદી, વિદ્વાન વકીલ, હાજર થાય છે.

૨.૧ મામલો શરૂઆતમાં સાંભળવામાં આવ્યો હતો. તેમ છતાં, પક્ષકારોના બંને વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલોએ રજૂ કર્યું છે કે આ અદાલત મામલાને અંતિમ સુનાવણી અને અંતિમ નિકાલ માટે હાથ ધરી શકે. તેથી, આ અદાલતે ૧૩.૨.૨૦૦૭ના રોજ તેને અંતિમ નિકાલ માટે મુકવા બાબત આદેશ કર્યો હતો અને અંતે મામલો સમયાંતરે સુનાવણી માટે મુકવામાં આવ્યો હતો અને મેં બંને વિદ્વાન વકીલોને વિસ્તૃતપણે સાંભળ્યા છે. તેથી મુખ્ય મામલામાં નિયમ જાહેર કરવામાં આવે છે. પ્રતિવાદીઓના વિદ્વાન વકીલ શ્રી વાચ.જે. ત્રિવેદી પ્રતિવાદીઓ – મૂળ વાદીઓ તરફથી નિયમની નોટિસની સેવા માફ કરે છે.

૩. મૂળ વાદીઓ દ્વારા અરજીઓમાં દર્શાવવામાં આવેલા, આ અરજીને જન્મ આપનાર તથ્યો નીચે મુજબ છે:

૩.૧ પાર્શ્વનાથ રિયાલ્ટી પ્રાઇવેટ લિમિટેડ, કંપનીઓ અધિનિયમ, ૧૯૫૬ હેઠળ નિગમિત એક કંપની, મૂળ વાદી નં. ૧ છે અને પાર્શ્વનાથ હાઉસિંગ ફાઇનાન્સ કોર્પોરેશન લિમિટેડ વાદી નં. ૨ છે. વાદી નં. ૧ કંપનીઓ અધિનિયમ, ૧૯૫૬ની જોગવાઈઓ હેઠળ ગુજરાત રાજ્યમાં નિગમિત અને નોંધાયેલ કંપની છે

અને તેનો રૂ.૧૧.૧૮૭૨ના રોજ પાર્શ્વનાથ કન્સ્ટ્રક્શન પ્રાઇવેટ લિમિટેડ નામ અને શૈલી હેઠળ નિગમન કરવામાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદ, ઉક્ત કંપનીનું નામ ૧૯૯૦ અને ૧૯૯૬માં બદલવામાં આવ્યું હતું અને ૩૧.૩.૨૦૦૦થી વાદી નં. ૧ કંપનીએ પાર્શ્વનાથ રિયાલ્ટી પ્રાઇવેટ લિમિટેડ નામ અને શૈલી હેઠળ પોતાની વ્યાવસાયિક પ્રવૃત્તિ ચાલુ રાખી છે. વાદી નં. ૨ કંપનીઓ અધિનિયમ, ૧૯૫૬ની જોગવાઈઓ હેઠળ નિગમિત અને નોંધાયેલ, અમદાવાદ ખાતે નોંધાયેલ કાર્યાલય ધરાવતી એક જાહેર લિમિટેડ કંપની છે. વાદીઓ આવાસ ધિરાણ, બાંધકામ તથા જમીન અને મકાનોના વિકાસકર્તાઓ તરીકેનો વ્યવસાય કરે છે.

૩.૨ વાદીઓ રજૂ કરે છે કે વાદીઓની કંપનીઓના નિર્દેશકોએ સૌપ્રથમ પારશ્વનાથ શબ્દ ધરાવતા અથવા તેમાંથી બનેલા નામ અને શૈલી હેઠળ બાંધકામનો વ્યવસાય શરૂ કર્યો હતો. મુખ્ય પ્રવર્તક શ્રી નવનીતભાઈ સી. પટેલ છે. તેઓ પ્રસિદ્ધ સિવિલ એન્જિનિયર છે. તેમણે ઈ.સ. ૧૯૬૭માં માત્ર મકાનો પૂરાં પાડવાના એકમાત્ર હેતુથી પારશ્વનાથ ગ્રુપની શરૂઆત કરી હતી અને ત્યારબાદ ગુજરાત રાજ્યમાં, ખાસ કરીને અમદાવાદ જિલ્લામાં, વિવિધ યોજનાઓ વિકાસ પામેલી છે.

૩.૩ વાદીઓનો કેસ એવો છે કે સન ૧૯૬૭થી શ્રી નવનીતભાઈ સી. પટેલ બાંધકામ અને ડેવલપરનો વ્યવસાય ચલાવતા આવ્યા છે અને બાંધકામ

ઉદ્યોગમાં એક પ્રતિષ્ઠિત નામ બન્યા છે. પ્રારંભમાં આ વ્યવસાય નોંધાયેલ ભાગીદારી પેઢી શ્રી પાર્શ્વનાથ કોર્પોરેશનના સ્વરૂપમાં શરૂ કરવામાં આવ્યો હતો. વાદીઓએ પાર્શ્વનાથ જૂથ હેઠળ વિવિધ સહોદર સંસ્થાઓ અને સંલગ્ન કંપનીઓ સાથે વ્યવસાયનો વિકાસ કર્યો છે, જેમ કે પાર્શ્વનાથ કન્સ્ટ્રક્શન પ્રા. લિ., જે મૂળરૂપે સન ૧૯૭૨માં સ્થાપિત કરવામાં આવી હતી અને જે હાલમાં વાદી નં. ૧ કંપનીના નામે કાર્યરત છે. બીજી કંપની પાર્શ્વનાથ હાઉસિંગ ફાઇનાન્સ કોર્પોરેશન લિમિટેડ છે, જે સન ૧૯૮૫થી ગૃહનિર્માણ નાણાકીય સહાય અને બાંધકામના વ્યવસાયમાં સંકળાયેલી છે. પાર્શ્વનાથ ફાર્મ, એક ભાગીદારી પેઢી, એ સન ૧૯૯૪માં પોતાનો વ્યવસાય શરૂ કર્યો હતો, જે હાલમાં પાર્શ્વનાથ કોર્પોરેશન તરીકે ઓળખાય છે, અને શ્રી પાર્શ્વનાથ કન્સ્ટ્રક્શન કોર્પોરેશન, એક ભાગીદારી પેઢી, એ સન ૨૦૦૧માં પોતાનો વ્યવસાય શરૂ કર્યો હતો. ઉક્ત બાંધકામ સંબંધિત પ્રવૃત્તિઓ તેમના પુત્ર શ્રી ઋષભ એન. પટેલ દ્વારા સન ૧૯૯૬થી ચલાવવામાં આવે છે. આ બધી પ્રવૃત્તિઓ “પાર્શ્વનાથ” ના નામ અને બેનર હેઠળ ચલાવવામાં આવે છે. તેથી, વાદીઓની વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિ વેપાર અને ધંધાકીય ક્ષેત્રમાં લોકપ્રિય છે અને છેલ્લા ત્રણ દાયકાથી “પાર્શ્વનાથ જૂથ” તરીકે વેપાર જગતમાં તથા સામાન્ય જનતામાં ઈર્ષાપ્રેરક પ્રતિષ્ઠા અને સદ્દલાવના પ્રાપ્ત કરી છે.

૩.૪ વેપારીઓ, ઉપભોક્તાઓ અને સામાન્ય જનતા વાદીઓને ઉક્ત નામ પાર્શ્વનાથ દ્વારા ઓળખી અને માન્ય રાખી રહ્યા છે. વાદીઓનો એવો કેસ છે કે વાદીઓની ભાગીદારી ફર્મ તથા અન્ય સહભાગી ફર્મો અને કંપનીઓનો વ્યવસાય અને કંપનીઓના હેતુઓ સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત કરે છે કે પાર્શ્વનાથ ગ્રુપની વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિઓ ભારત ખાતે મકાનોના બાંધકામ અને ખરીદી માટે નાણાકીય સહાય પૂરી પાડવાની છે. એસોસિએશનના આર્ટિકલ્સ અને મેમોરેન્ડમ ઓફ એસોસિએશનમાં દર્શાવ્યા મુજબના અન્ય હેતુઓ પણ ગ્રુપની વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિઓના વિશાળ વ્યાપને સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત કરે છે, જે ભારતના સમગ્ર લંબાઈ અને પહોળાઈ દરમિયાન જનતાને જાણીતા બનાવવામાં આવ્યો છે.

૩.૫ તેથી, વાદીઓ રજૂ કરે છે કે વાદીઓએ પોતાની કુશળતા અને પ્રયત્નોથી બાંધકામના વ્યવસાયિક પ્રવર્તનને પ્રોત્સાહન આપ્યું છે અને તેથી “પાર્શ્વનાથ” શબ્દ માત્ર વાદીઓની જ વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિઓનો સંકેત તથા ઓળખ દર્શાવવા સક્ષમ છે અને અન્ય કોઈનો નહીં. વધુમાં એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે બાંધકામ અને સેવાઓની અતિ ઉચ્ચ કક્ષાની ગુણવત્તાના કારણે વાદીઓનો વ્યવસાય વિકસ્યો છે અને તે પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે ઉક્ત પાર્શ્વનાથ ગ્રુપ દ્વારા સતત વ્યવસાય ચલાવવામાં આવ્યો છે તથા તેણે અતિ વિશાળ પ્રતિષ્ઠા અને

સદ્ભાવના હાંસલ કરી છે. વેપારીઓ, ગ્રાહકો અને સામાન્ય જનતા વચ્ચે પાર્શ્વનાથ ગ્રુપ માટે અત્યંત ઊંચી ઓળખ છે.

૩.૬ વાદીઓનો કેસ એવો છે કે વાદીઓ દ્વારા ‘પાર્શ્વનાથ’ નામનો ખુદ્દો, વ્યાપક અને સતત ઉપયોગ થવાને કારણે ‘પાર્શ્વનાથ’ નામ અત્યંત લોકપ્રિય બન્યું છે અને વાદીઓના માલસામાન અને સેવાઓ સાથે વિશિષ્ટ ઓળખ પ્રાપ્ત કરી ચૂક્યું છે, અન્ય કોઈ સાથે નહીં. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, ‘પાર્શ્વનાથ’ શબ્દ વાદીઓની વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિઓનો સંકેત આપવા અને તેને દર્શાવવા સક્ષમ છે, અન્ય કોઈનો નહીં.

૩.૭ વાદીઓનો કેસ એવો છે કે પ્રતિવાદી એક કંપની છે, જેણે દિલ્લીમાં તેનું નોંધાયેલ કાર્યાલય રાખેલું છે અને જમીનના બાંધકામ તથા વિકાસનો વ્યવસાય કરે છે. આગળ એવું પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે વાદીઓને તારીખ ૧૨.૩.૨૦૦૬ના દિવસ ભાસ્કરમાં (પાનું ૧૨ પર) પ્રસિદ્ધ થયેલી જાહેરાત દ્વારા માહિતી મળી હતી કે પ્રતિવાદી પાર્શ્વનાથ ડેવલપર્સ લિમિટેડ નામ અને શૈલી હેઠળ બાંધકામ તથા વિકાસની પોતાની વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિ ચાલુ રાખવા જઈ રહ્યો છે. તે અત્યંત સ્પષ્ટ છે કે પ્રતિવાદીએ સમાન વ્યવસાય અંગે સમાન નામ ‘પાર્શ્વનાથ’ અપનાવ્યું છે. વાદીઓનો કેસ એવો છે કે પ્રતિવાદી, તારીખ ૨૩.૩.૨૦૦૬ના “ફાઈનાન્શિયલ એક્સપ્રેસ” અખબારમાં પ્રસિદ્ધ સમાચાર મુજબ, પાર્શ્વનાથ ગ્રુપ નામ અને શૈલી હેઠળ વ્યવસાય ચલાવી રહ્યો છે.

વાદીઓનો કેસ દર્શાવે છે કે પ્રતિવાદીએ “પાર્શ્વનાથ” શબ્દ હેઠળ વ્યવસાય શરૂ કર્યો છે, જે સુસ્થાપિત કાયદાના વિરુદ્ધ છે.

૩.૮ વાદીઓનો મામલો એવો છે કે વાદીઓને હમણાં જ જાણ થઈ છે કે પ્રતિવાદીએ પોતાની કંપની માટે જાહેર ઇશ્યૂ સંદર્ભે સેબી નોંધણી માટે અરજી કરી છે અને બજારમાં આવવાની શક્યતા છે, તથા તે રીતે પાર્શ્વનાથ નામ અને શૈલી હેઠળ જનતામાંથી વિશાળ જાહેર નાણાં એકત્રિત કરવાની છે; અને જો પ્રતિવાદીના કોઈ કૃત્યને કારણે જાહેર ઇશ્યૂ નિષ્ફળ જાય, તો તે વાદીઓના જૂથની પ્રતિષ્ઠા અને સદ્ભાવનાને ભારે નુકસાન પહોંચાડશે, તેમજ લોકો એવું માનશે કે પ્રતિવાદીઓ વાદીઓની કંપની જ છે અથવા કોઈ ને કોઈ રીતે વાદીઓની કંપનીઓ સાથે સંકળાયેલા છે. પ્રતિવાદી દ્વારા પ્રકાશિત કરવામાં આવેલી જાહેરાતોના કારણે વાદીઓને તાજેતરમાં તેમના ગ્રાહકો પાસેથી કેટલીક પૂછપરછો અને ફરિયાદો પ્રાપ્ત થઈ છે. વાદીઓ રજૂ કરે છે કે ઉક્ત જાહેરાતોના કારણે સર્જાયેલા ગેરસમજ અથવા થયેલા ભ્રમને પગલે, વાદીઓને અમદાવાદ તથા ગુજરાતના અન્ય ભાગોમાંથી વિવિધ વ્યક્તિઓના ટેલિફોન આવ્યા છે કે શું વાદીઓએ કોઈ અન્ય ભાગીદાર સાથે દેશના વિવિધ ભાગોમાં પોતાના વ્યવસાયના વધુ વિકાસની શરૂઆત કરી છે કે કેમ. આમ, અમદાવાદ શહેરની હદોમાં વેપારી વર્ગ અને સામાન્ય જનતાના મનમાં ગેરસમજ અને ભ્રમ પહેલેથી જ સર્જાઈ ચૂક્યા છે અને વાદીઓને આવી પૂછપરછોના જવાબરૂપે સ્પષ્ટીકરણ

આપણું પડે છે. વાદીઓ રજૂ કરે છે કે વાદીઓ અને પ્રતિવાદી એક જ વર્ગના વ્યવસાયમાં હોવાથી ગેરસમજ અને ભ્રમ સર્જાય છે અને સામાન્ય જનતાને એ માનવામાં ભ્રમિત કરવામાં આવે છે કે પ્રતિવાદી વાદીઓના વ્યવસાય સાથે સંકળાયેલ છે, જ્યારે પ્રતિવાદી કોઈપણ રીતે વાદીઓના વ્યવસાય સાથે સંકળાયેલ નથી.

૩.૮ અરજદારોનો મામલો એવો છે કે પ્રતિવાદીએ અમદાવાદ શહેર તથા ગુજરાત રાજ્યના વિવિધ ભાગોમાં અરજદારો ભોગવે છે તેવી ઊંચી પ્રતિષ્ઠા અને સુનામ પર આક્રમણ કરવાની મનશા સાથે એકસરખું અને ભ્રામક રીતે સમાન નામ અપનાવ્યું છે. અરજદારોનો મામલો એવો છે કે પ્રતિવાદી અમદાવાદ શહેર અને ગુજરાતના અન્ય ભાગોમાં પાર્શ્વનાથ ડેવલપર્સ લિ. નામ અને શૈલી હેઠળ અત્યંત વિશાળ પાયે પોતાનો વ્યવસાય શરૂ કરવાની સંભાવના ધરાવે છે, જેના કારણે ૧૯૭૨થી અરજદારોએ પ્રાપ્ત કરેલી વ્યવસાયિક પ્રતિષ્ઠા અને સુનામને અપુરણિય નુકસાન અને આંચકો પહોંચવાની સંભાવના છે. અરજદારોનો મામલો એવો છે કે પ્રતિવાદી નવા પ્રવેશકર્તા છે અને તેઓએ અમદાવાદ શહેર અને ગુજરાતમાં હજી સુધી તેમની વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિ શરૂ કરી નથી, તેથી તેમને તેમના બાંધકામના વ્યવસાય માટે પાર્શ્વનાથ નામનો ઉપયોગ કરવાથી પ્રતિબંધિત કરવાના છે, કારણ કે તેનાથી તેઓ “પાર્સિંગ ઓફ કાર્યવાહી” માટે જવાબદાર બની જશે. ૩.૮અ અરજદારોએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે કાયદેસર રક્ષણ

પ્રાપ્ત કરવા માટે તેમણે ટ્રેડ માર્ક્સ અધિનિયમ, ૧૯૯૯ હેઠળ નોંધણી માટે અરજી કરી છે અને વર્ગ ૧૯ (બાંધકામ સામગ્રી, (અધાત્વિક), બાંધકામ માટેની અધાત્વિક કઠોર પાઈપો; અસ્ફાલ્ટ, પિચ અને બિટુમેન; અધાત્વિક પરિવહનયોગ્ય ઈમારતો; ધાતુના ન હોય તેવા સ્મારકો) તેમજ વર્ગ ૩૭ (બાંધકામ નિર્માણ સંબંધિત; મરામત, સ્થાપન સેવાઓ) હેઠળ જરૂરી અરજીઓ ૨૪.૨.૨૦૦૬ના રોજ ૧૯૭૨થી થયેલ ઉપયોગના આધારે દાખલ કરી છે. અરજદારોનો મામલો એવો છે કે અરજદારો પ્રથમ અપનાવનાર અને ઉપયોગકર્તા છે અને સામાન્ય કાયદા હેઠળ તેમને પાર્શ્વનાથ ચિહ્નનો ઉપયોગ કરવાનો વિશિષ્ટ અધિકાર છે અને ઉક્ત વ્યવસાય માટે સતત ઉપયોગને કારણે પાર્શ્વનાથ શબ્દ એવો ગૌણ અર્થ પ્રાપ્ત કર્યો છે કે જે અરજદારોની અને અન્ય કોઈની નહીં તેવી વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિઓ દર્શાવે છે. તેમણે ઉપરોક્ત અધિનિયમ હેઠળ નોંધણી માટે પણ અરજી કરી હોવાથી, તેઓએ કાયદા દ્વારા પ્રાપ્ત વિશિષ્ટ અધિકાર હાંસલ કર્યો છે અને નોંધણીનો ઉપબંધ કરતી અધિનિયમની કલમ ૨૩ મુજબ આ અધિકાર અરજીની તારીખથી પુષ્ટિ પામશે. ૩.૯બ વધુમાં એવું જણાવાયું હતું કે અરજદારો દ્વારા પાર્શ્વનાથ નામના ખુદ્દા, વ્યાપક અને સતત ઉપયોગને કારણે પાર્શ્વનાથ નામ અત્યંત લોકપ્રિય બન્યું છે અને તેણે અરજદારોના માલ અને સેવાઓ સાથે વિશિષ્ટતા પ્રાપ્ત કરી છે, અન્ય કોઈની સાથે નહીં. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, “પાર્શ્વનાથ” શબ્દ અરજદારોની અને અન્ય કોઈની નહીં એવી વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિઓ દર્શાવવા સક્ષમ છે.

૩.૧૦ વાદીઓનો એવો કેસ છે કે અમદાવાદમાંથી પ્રકાશિત થતી દિવ્ય ભાસ્કરમાં તેમજ ફાઈનાન્શિયલ એક્સપ્રેસમાં જાહેરાત પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવી હતી, અને પ્રતિવાદીએ અમદાવાદમાં પોતાનો વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિઓનો આરંભ કર્યો હોવાથી, વાદીઓને દાવો દાખલ કરવાનો હક ઉત્પન્ન થવાનો કારણ અમદાવાદ શહેરની હદમાં ઉદ્ભવ્યો હતો. તે જ દૃષ્ટિએ, વાદીઓએ એપ્રિલ ૨૦૦૬ માં નીચે મુજબની પ્રાર્થનાઓ સાથે દાવો દાખલ કર્યો હતો:

(એ) આ અદાલત કૃપા કરીને એવી જાહેરાત કરે કે વાદીઓ પાર્શ્વનાથ શબ્દને સમાવતું અથવા તેનાથી બનેલું વેપાર નામ અને શૈલી ધરાવતી મિલ્કતના માલિક અને સ્વામી છે અને અન્ય કોઈ વ્યક્તિ, પેઢી અથવા કંપનીને પાર્શ્વનાથ શબ્દને સમાવતું અથવા તેનાથી બનેલું વેપાર નામ અથવા વેપાર શૈલી, અથવા બાંધકામના વ્યવસાયમાં તેનો ઉપયોગ કરવાનો કોઈ અધિકાર નથી.

(બી) પ્રતિવાદી, તેના સેવકો, પ્રતિનિધિઓ, વેપારીઓ, વિતરકો વગેરેને કાયમી પ્રતિબંધાજ્ઞાના આદેશ દ્વારા પાર્શ્વનાથ ડેવલપર્સ લિ., અથવા કોઈપણ અન્ય સમાન અને/અથવા ભ્રામક રીતે સમાન વેપારી શૈલી, જે અરજદારોના જૂથ – પાર્શ્વનાથ ગ્રુપની વિવિધ વેપારી શૈલીઓ સાથે, જેમાં બાંધકામના વ્યવસાય સંબંધે પાર્શ્વનાથ શબ્દ સમાયેલ હોય, સમાન અને/અથવા ભ્રામક રીતે સમાન હોય, તેવી જાહેરાત કરવાથી અથવા તેનો ઉપયોગ કરવાથી રોકવામાં

આવે અને તે દ્વારા તેમને પાસિંગ ઓફના કૃત્ય કરવાથી પણ પ્રતિબંધિત કરવામાં આવે.

૩.૧૦એ અરજી સાથે, વાદીઓએ બજારમાં પોતાની પ્રતિષ્ઠા અને સદ્ભાવના દર્શાવવા માટે આંક ૪, ૪/૧ અને ૪/૧૮ પર દસ્તાવેજોની ચાદી પણ રજૂ કરી છે અને પ્રતિવાદીએ ૧૨.૩.૨૦૦૬ના રોજ “દિવ્ય ભાસ્કર”માં તથા ૨૩મી માર્ચ ૨૦૦૬ના રોજ “ફાઈનાન્શિયલ એક્સપ્રેસ”માં જાહેરાત પ્રકાશિત કરી હતી [અર્થાત્ આંક ૪/૧૮, ૪/૨૦].

૩.૧૧ દાવા સાથે, પ્રતિબંધાજ્ઞા અરજી, અર્થાત્ આંક ૭ પરની નોટિસ ઓફ મોશન દાખલ કરવામાં આવી હતી અને પરિચ્છેદ ૨૦(એ) માં નીચે મુજબ પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે:

પ્રતિવાદીઓ, તેમના નોકરો, એજન્ટો, ડીલરો, વિતરકો વગેરેને અસ્થાયી પ્રતિબંધાજ્ઞાના આદેશ દ્વારા “પાર્શ્વનાથ ડેવલપર્સ લિ.,” અથવા એવી કોઈ અન્ય સમાન અને/અથવા ભ્રમ ઉત્પન્ન કરે તેવી સમાન વ્યાપારી શૈલી, જે વાદીઓ “પાર્શ્વનાથ ગ્રુપ”ની વિવિધ વ્યાપારી શૈલીઓ સાથે, જેમાં બાંધકામના વ્યવસાય સંબંધે “પાર્શ્વનાથ” શબ્દ સમાયેલ હોય, સમાન અને/અથવા ભ્રમ ઉત્પન્ન કરે તેવી સમાન હોય, તેનું જાહેરાત કરવા અથવા ઉપયોગ કરવા પરથી

પ્રતિબંધિત કરવામાં આવે અને તે દ્વારા તેમને પાર્સિંગ ઓફિસ ફટકા કરવા પરથી, દાવાની સુનાવણી અને અંતિમ નિકાલ થાય ત્યાં સુધી, રોકવામાં આવે.

૩.૧૨ જયારે નોટિસ ઓફ મોશન સાથેનો મામલો વિદ્વાન નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશ સમક્ષ મૂકવામાં આવ્યો, ત્યારે વિદ્વાન ન્યાયાધીશે દસ્તાવેજોનું અવલોકન કર્યા બાદ અને એલ.એક્સ.એમ.આઈ.કે.એ.એન.ટી વિ. પટેલ વિ. ચેતનભાઈ શાહ અને અન્ય એકના કેસમાં, જે ૨૦૦૨(૨૪) પી.ટી.સી. ૧ (એસ.સી.) = (૨૦૦૨)૩ એસ.સી.સી. ૬૫ માં પ્રકાશિત છે, આપેલ ચુકાદો તથા આ અદાલતના અન્ય નિર્ણય, અર્થાત શ્રી સૈનાથ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ વિ. સૈનાથ ઓટો ઇન્ડસ્ટ્રીઝ, જે એક્સ.એલ.વી(૨) જી.એલ.આર. ૧૩૧૪ માં પ્રકાશિત છે, તેનું અવલોકન કરીને, નોટિસ ઓફ મોશનના ૨૦(એ) માં માંગ્યા મુજબ ૪.૪.૨૦૦૬ના રોજ, નોટિસ ઓફ મોશનના જવાબની રજૂઆત થાય ત્યાં સુધી, એકતરફી અસ્થાયી વચગાળાનો પ્રતિબંધક હુકમ મંજૂર કર્યો હતો. ૩.૧૨એ તે જણાવેલ આદેશથી વ્યથિત અને અસંતોષિત થઈને, પ્રતિવાદી પારશ્વનાથ ડેવલપર્સ લિમિટેડે આ અદાલત સમક્ષ ઓર્ડરમાંથી અપીલ નં. ૮૪ ઓફ ૨૦૦૬ તથા તેની સાથે સિવિલ અરજી નં. ૪૨૮૮ ઓફ ૨૦૦૬ દાખલ કરી હતી અને તે મામલો ૧૦.૪.૨૦૦૬ના રોજ આ અદાલત સમક્ષ સુનાવણી માટે મૂકવામાં આવ્યો હતો. આ અદાલતે નીચે મુજબના નિર્દેશો આપ્યા:

(૧) અરજદાર (અર્થાત્ પ્રતિવાદી) ને પ્રતિવાદી પક્ષની પ્રતિબંધાજ્ઞાની અરજી અંગે પોતાનો જવાબ તા. ૧૫મી એપ્રિલ, ૨૦૦૬ના રોજ અથવા તે પહેલાં દાખલ કરવા આદેશ આપવામાં આવે છે

(૨) અરજદાર પ્રત્યુત્તરની નકલ અગાઉથી જ વિરોધ પક્ષને (વાદીઓને) બજાવશે

(૩) વિદ્વાન નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશને સુનાવણી અગાઉ લાવવા અને તેને ૧૮મી જૂન, ૨૦૦૬ના રોજ નિર્ધારિત કરવા નિર્દેશ કરવામાં આવે છે. વિવાદિત આદેશ વિદ્વાન નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશ દ્વારા અરજીના નિકાલ સુધી સ્થગિત ગણાશે. સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે વિવાદિત આદેશને સ્થગિત કરવાનો આદેશ વિદ્વાન નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશને કોઈપણ રીતે પ્રભાવિત કરશે નહીં અને અરજીનો નિર્ણય તેના ગુણદોષના આધારે કડક રીતે કરવામાં આવશે.”

વર્તમાન વિવાદ:

જ.૧એ ઉપરોક્ત આદેશ પસાર થયા બાદ, એવું જણાય છે કે મૂળ પ્રતિવાદીએ ૧૬.૬.૨૦૦૬ના રોજ દીવાની કાર્યવાહી સંહિતાના ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૦ અને ૧૧ તથા કલમ ૧૫૧ સાથે વંચાતા હેઠળ અરજી (આંક ૨૬) દાખલ કરી હતી. ઉક્ત અરજીમાં એવી રજૂઆતો કરવામાં આવી હતી કે પ્રતિવાદીનું મુખ્ય કાર્યાલય અને નોંધાયેલ કાર્યાલય નવી દિલ્હી ખાતે છે અને ભારતના વિવિધ શહેરોમાં

તેની શાખા કચેરીઓ છે. પ્રતિવાદીનું ગુજરાતમાં ન તો કોઈ કચેરી છે અને ન તો તેણે ગુજરાતમાં કોઈ બાંધકામ પ્રવૃત્તિ શરૂ કરી છે. વાદીઓનો મામલો એવો છે કે 'પાસિંગ ઓફ' અંગેની કાર્યવાહી ટ્રેડ માર્ક્સ અધિનિયમ, ૧૯૯૯ ની કલમ ૧૩૪(સી) ની જોગવાઈઓથી શાસિત થાય છે, જેમાં પાસિંગ ઓફ અંગેનો દાવો કઈ રીતે દાખલ થવાનો હોય તે નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું છે. ઉક્ત દાવાઓમાં અધિકારક્ષેત્રનો તત્ત્વ દીવાની કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૨૦ ની જોગવાઈઓથી શાસિત થાય છે. તેમનો મામલો એવો છે કે વાદીઓએ માત્ર પ્રતિવાદી સંબંધિત એક સમાચાર લેખના આધાર પર અધિકારક્ષેત્ર સ્વીકારી લીધું છે. પ્રકાશિત થયેલ જાહેરાતને ધ્યાનમાં લેતાં, વાદીઓનો મામલો એવો છે કે અમદાવાદમાં દીવાની દાવો દાખલ કરવા માટે વાદીઓને દાવાનું કારણ પ્રાપ્ત થયું છે. જોકે, તેમનો મામલો એવો છે કે પ્રતિવાદી હકીકતમાં કે સ્વૈચ્છિક રીતે અમદાવાદમાં રહેતો નથી અને તેણે ગુજરાતમાં કોઈ બાંધકામ પ્રવૃત્તિ પણ શરૂ કરી નથી. આ પરિસ્થિતિઓમાં અમદાવાદ સ્થિત સિટી સિવિલ અદાલતને વર્તમાન દાવાની સુનાવણી કરવા અને તેને સ્વીકારવા અંગે કોઈ અધિકારક્ષેત્ર નથી. એવો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો કે વાદીઓના હિતમાં અને પ્રતિવાદીના વિરુદ્ધ સંપૂર્ણપણે કે આંશિક રીતે કોઈ દાવાનું કારણ ક્યારેય ઉદ્ભવ્યું જ નથી. પ્રતિવાદીએ નીચે મુજબની રાહત માટે પ્રાર્થના કરી છે:

(એ) વાદપત્ર અરજદારોને યોગ્ય અદાલત સમક્ષ તે જ દાખલ કરવા માટે પરત આપો.

જ.૧બી અરજદારોએ પ્રતિવાદીની દીવાની કાર્યવાહી સંહિતાના હુકમ ૭ નિયમ ૧૦ અને ૧૧ હેઠળની અરજી સામે તેમનો જવાબ તા. ૨૯.૬.૨૦૦૬ના રોજ આંક ૩૦ પર દાખલ કર્યો હતો. ઉક્ત જવાબમાં ફરીથી દોહરાવવામાં આવ્યું હતું કે હાલનો દાવો દાખલ કરવા સંબંધિત તેમની કાનૂની પ્રવૃત્તિ અને દાવા માટેના કારણ અંગે અરજદારોએ અરજીના પરિષ્કેદ ૧૪, ૧૫, ૧૬ અને ૧૭માં જરૂરી કથનો અગાઉથી જ કર્યા છે. વધુમાં એવો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો કે પ્રતિવાદી અમદાવાદ શહેરમાં વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિ શરૂ કરે તેવી સંભાવના છે. તેમણે એ પણ પુનરોચ્ચાર કર્યો હતો કે અગાઉ દિવ્ય ભાસ્કર અને ફાઇનાન્શિયલ એક્સપ્રેસમાં પ્રસિદ્ધ થયેલી જાહેરાતો સ્પષ્ટ રીતે દર્શાવે છે કે પ્રતિવાદીએ પાર્શ્વનાથ ડેવલપર્સ લિ.ના નામ અને શૈલીમાં જરૂરી પ્રવૃત્તિઓ પહેલેથી જ શરૂ કરી દીધી છે. ઉક્ત અહેવાલ અમદાવાદનો છે અને તે અંગેનું નિવેદન પ્રતિવાદી કંપનીના અધ્યક્ષ શ્રી પ્રદીપ જૈન દ્વારા અમદાવાદ ખાતે આપવામાં આવ્યું હતું. વધુમાં રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે ફાઇનાન્શિયલ એક્સપ્રેસમાં પ્રસિદ્ધ થયેલી જાહેરાત પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે પ્રતિવાદીએ અમદાવાદ શહેર તથા ગુજરાત રાજ્યના અન્ય શહેરોમાં સંપૂર્ણ પાનાની જાહેરાત આપી હતી, જેના કારણે અરજદારોને સિટી સિવિલ અદાલતની પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રની અંદર હાલનો દાવો દાખલ કરવા માટે સ્પષ્ટ 'દાવા માટેનું કારણ' પ્રાપ્ત થાય છે. ઉક્ત અરજી સાથે અરજદારોએ સંદેશ સમાચારપત્ર તા. ૬.૪.૨૦૦૬માં પ્રસિદ્ધ થયેલ

પ્રતિવાદીના નામના પ્રકાશનની ઝેરોક્સ નકલ, સંદેશ સમાચારપત્ર તા. ૨૫.૬.૨૦૦૬માં પ્રસિદ્ધ થયેલ પ્રતિવાદીના નામના પ્રકાશનની ઝેરોક્સ નકલ, એ.યુ.ડી.એ. દ્વારા આમંત્રિત કરવામાં આવેલ પ્રકાશનની તા. ૧૫.૩.૨૦૦૬ની નકલ અને પ્રતિવાદીની વેબસાઈટની તા. ૨૭.૬.૨૦૦૬ની નકલ રજૂ કરી હતી. (આંક ૩૧/૧ થી ૩૧/૪).

જ.૧સી પ્રતિવાદીએ ઉક્ત અરજીના અનુસંધાને તા. ૯.૧૦.૨૦૦૬નું પ્રતિઉત્તર રજૂ કર્યું છે.

નીચલી અદાલતના તારણો:

જ.૨ ત્યારબાદ, વિદ્વાન ન્યાયાધીશે મામલો સાંભળ્યો છે. વિદ્વાન ન્યાયાધીશે નોંધ્યું છે કે જો કે તેને સી.પી.સી.ના આદેશ ૭ નિયમ ૧૦ અને ૧૧ હેઠળની અરજી તરીકે શીર્ષિત કરવામાં આવી હતી, છતાં પ્રાર્થનામાંથી એવું જણાય છે કે અરજી માત્ર સી.પી.સી.ના આદેશ ૭ નિયમ ૧૦ હેઠળની છે, અર્થાત્ વાદપત્ર પરત કરવું.

જ.૩ પ્રકરણના તથ્યોનું વિચારણા કર્યા બાદ વિદ્વાન નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશે વધુમાં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:—

“હું કાયદાના મુદ્દાઓ તથા હકીકતી પાસાઓ પર વિચાર કર્યો છે અને વિવિધ કેસોમાં પ્રતિપાદિત સિદ્ધાંતો તથા રજૂ થયેલી દલીલોનું અવલોકન કર્યું છે. સી.પી.સી. ની કલમ ૨૦ ની ખંડ (સી) દર્શાવે છે કે જ્યાં કાર્યવાહીના કારણનો ઉદ્ભવ સંપૂર્ણપણે અથવા અંશતઃ થાય છે ત્યાં દાવો દાખલ કરી શકાય છે. વર્તમાન કેસમાં ભ્રામક વેપારનામના ઉપયોગની ધમકી તથા સમાન અને સરખી ભ્રામક વેપાર શૈલીના ઉપયોગનો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે. દિવ્ય ભાસ્કર તા. ૧૨.૩.૨૦૦૬ માં પ્રસિદ્ધ થયેલ જાહેરાતમાં પ્રતિવાદીના જવાબદાર વ્યક્તિ દ્વારા ગુજરાતમાં અને અમદાવાદમાં પણ પારશ્વનાથ નામે નવો વ્યવસાય શરૂ કરવાની વાત જણાવવામાં આવી છે, જે અમદાવાદમાં પ્રસિદ્ધ થઈ હતી અને ત્યારબાદ, ઓડા દ્વારા જાહેરાત આપવામાં આવી હતી અને બાંધકામ શરૂ કરવા માટે પ્રતિવાદીએ લાખો રૂપિયાના પ્લોટો ખરીદ્યા હતા.

આ રીતે, પ્લોટો અમદાવાદમાં ખરીદવામાં આવ્યા છે અને તેથી દાવાની નોંધણી કરતાં પહેલાં તા. ૧૨.૩.૨૦૦૬ના રોજ પ્રેસ સમક્ષ આપેલા નિવેદનમાં અધ્યક્ષ પ્રદીપ જૈન દ્વારા દર્શાવેલ પરિસર વાસ્તવમાં સાકાર થયું છે અને તેથી આ અદાલતની સ્થાનિક હદોમાં દાવાનો દાવાનું કારણ યોગ્ય રીતે ઉભું થયું છે અને તેથી પ્રતિવાદીની અરજી મંજૂર કરી શકાય તેમ નથી. તેથી નીચેનો આદેશ પસાર કરવામાં આવે છે: આદેશ પ્રતિવાદીની આંક રકની અરજી આથી નામંજૂર કરવામાં આવે છે.”

પ. ઉક્ત ચુકાદા અને આદેશથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ થઈ, વર્તમાન અરજદારે ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬/૨૨૭ હેઠળ આ અરજી તા. ૩૦.૧.૨૦૦૭ના રોજ દાખલ કરી છે.

પ.૧ મૂળ પ્રતિવાદીની તરફથી, મેં શ્રી એસ.બી. વકીલ, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ, સાથે શ્રી આર.આર. શાહ, વિદ્વાન વકીલને સાંભળ્યા છે. મૂળ પ્રતિવાદીની તરફથી શ્રી એસ.બી. વકીલ, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલની રજૂઆત:

પ.૨ વિદ્વાન વકીલે સી.પી.સી.ના ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧ પર આધાર રાખ્યો છે, જેમાં વાદપત્રમાં સમાવવાનાં વિગતવાર તથ્યો અંગે જોગવાઈ કરવામાં આવી છે અને એ મુજબ વાદપત્રમાં, અન્ય બાબતો ઉપરાંત, નીચે મુજબની વિગતો સમાવવી આવશ્યક છે. ક્ષ ક્ષ ક્ષ દાવા-હકનું કારણ રચતાં તથ્યો અને તે ક્યારે ઉત્પન્ન થયું;

(એફ) હકીકતો દર્શાવે છે કે અદાલતને અધિકારક્ષેત્ર છે.

પ.૩ વિદ્વાન વકીલે સિવિલ પ્રોસિજર કોડના હુકમ ૭ નિયમ ૧૦ તરફ પણ મારું ધ્યાન દોર્યું છે, જે નીચે મુજબ છે:

નિયમ ૧૦ – વાદપત્રની પરતફેર – (૧) નિયમ ૧૦-અ ની જોગવાઈઓને આધીન રહીને, વાદપત્ર વાદના કોઈપણ તબક્કે તે અદાલતમાં રજૂ કરવા માટે પરત કરવામાં આવશે, જેમાં વાદ દાખલ કરવો જોઈતો હતો.

પ.૪ વિદ્વાન વકીલે સી.પી.સી.ના આદેશ ૭ નિયમ ૧૧ પર આધાર રાખ્યો છે, જે વાદપત્રના નામંજૂર કરવાની જોગવાઈ કરે છે.

“૧૧. દાવો-અરજીનો અસ્વીકાર – દાવો-અરજી નીચેના કિસ્સાઓમાં અસ્વીકારવામાં આવશે:

(એ) જ્યાં તે દાવાનો કારણ દર્શાવતું નથી.

(બી) xxx xxxx (સી) xxx xxxx (ડી) જ્યાં વાદપત્રમાં કરાયેલા નિવેદન પરથી વાદ કોઈપણ કાયદા દ્વારા પ્રતિબંધિત હોવાનું જણાય.

પ.૫ વિદ્વાન વકીલે રજૂ કર્યું છે કે જ્યારે નીચલી અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે યદ્યપિ આ અરજી ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૦ અને ૧૧ હેઠળ છે, હકીકતમાં અરજીફરિયાદપત્રના નામંજૂરી માટે ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૦ હેઠળ છે. તે સંદર્ભે વિદ્વાન વકીલે રજૂ કર્યું કે ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૦ અને ૧૧ હેઠળની અરજીઓ આંશિક રીતે સામાન્ય ક્ષેત્ર અથવા વ્યાપ ધરાવતા એકબીજાને છેદતા બે વર્તુળો જેવી છે. નિયમ ૧૦ તેવા ફરિયાદપત્રોને લાગુ પડે છે, જે એવી અદાલતમાં રજૂ કરવામાં આવ્યા હોય જેમાં દાવો સ્થાપિત કરવો યોગ્ય ન હતો, અને જેને તે

અદાલતમાં રજૂ કરવા માટે પરત કરવું જરૂરી બને છે જેમાં દાવો સ્થાપિત કરવો યોગ્ય હતો. નિયમ ૧૦ એવો ફરિયાદપત્રને લાગુ પડતો નથી, જે કોઈપણ અદાલતમાં રજૂ કરી શકાય તેમ ન હોય. એવી અદાલતમાં રજૂ કરાયેલ ફરિયાદપત્ર, જેને દાવાની સુનાવણી કરવાની પ્રાદેશિક અધિકારિતા ન હોય, તે દાવાની સુનાવણી કરવાની પ્રાદેશિક અધિકારિતા ધરાવતી અદાલતમાં રજૂ કરી શકાય છે અને તે નિયમ ૧૦ના વ્યાપમાં આવે છે. પરંતુ, એવા બધા ફરિયાદપત્રો, જેઓ નિયમ ૧૧ હેઠળ નામંજૂર કરી શકાય, તેઓ નામંજૂરી પછી બીજી અદાલતમાં રજૂ કરી શકાય તેમ નથી અને આવા ફરિયાદપત્રો આ નિયમના વ્યાપમાં આવતા નથી. એવો ફરિયાદપત્ર, જેમાં “દાવાનું કારણ” પ્રગટ થતું ન હોય, અથવા એવો નામંજૂર કરાયેલ ફરિયાદપત્ર જેમાં માગવામાં આવેલ રાહતનું મૂલ્યાંકન ઓછું રાખવામાં આવ્યું હોય અથવા જેમાં અપૂરતું સ્ટામ્પ લાગેલું હોય, તેવા ફરિયાદપત્રો કોઈપણ અદાલતમાં રજૂ કરી શકાય તેમ નથી. પરંતુ, જ્યાં પ્રતિબંધ ફરિયાદપત્રમાં કરાયેલા કથનોમાંથી સ્પષ્ટ દેખાતો ન હોય અને માત્ર તથ્યોના નિર્ધારણ પર જ તેનો નિર્ણય આવશ્યક બને, ત્યાં માત્ર નિયમ ૧૦ જ લાગુ પડશે.

૫.૬ વધુમાં, નિયમ ૧૧(ડી) હેઠળ નામંજૂર થયેલ વાદપત્રો અથવા તો અન્ય અદાલતમાં રજૂ કરી શકાય એવા હશે અથવા નહીં હોય. જે દાવો વાદપત્રમાં કરાયેલ નિવેદન પરથી કોઈપણ કાયદા દ્વારા સંપૂર્ણપણે અવરોધિત જણાય છે,

તે અન્ય અદાલતમાં રજૂ કરી શકાય નહીં; જ્યારે જે દાવાનું વાદપત્ર માત્ર તે અદાલત સંબંધે જ અવરોધિત હોય છે, જેણે તેને પરત કર્યું હોય, પરંતુ સંપૂર્ણપણે અવરોધિત ન હોય, તે અધિકારક્ષેત્ર ધરાવતી અદાલતમાં રજૂ કરી શકાય અને તે નિયમ ૧૦ના વ્યાપમાં આવશે. તેથી, નિયમ ૧૧(ડી) હેઠળ આવતું એવું વાદપત્ર, જે માત્ર તેને પરત કરનાર અદાલતની દૃષ્ટિએ જ અવરોધિત હોય, તે નિયમ ૧૦ અને ૧૧ બંને હેઠળ આવશે. આવા કેસોમાં, યોગ્ય અદાલતમાં રજૂઆત માટે પરત કરવાનો કે નામંજૂર કરવાનો જે આદેશ પસાર કરવો તે સ્વરૂપનો પ્રશ્ન છે. અરજી નિયમ ૧૦ અને ૧૧ બંને હેઠળ આવરી લેવાય છે.

૫.૭ માનનીય વરિષ્ઠ વકીલે વધુમાં રજૂ કર્યું કે અરજી એ આ આધારે છે કે દાવાપત્રમાં કરાયેલા નિવેદનો પરથી પ્રત્યક્ષ થાય છે કે દાવો સી.પી.સી.ની કલમ ૨૦થી અવરોધિત છે, કારણ કે દાવાપત્ર અને તેની સાથે દાખલ કરાયેલા દસ્તાવેજો, તેમાંના હકીકતસંબંધિત આક્ષેપોને સાચા માન્ય રાખવામાં આવે તો પણ, એ જાહેર કરતા નથી કે દાવા માટેનું કારણ સંપૂર્ણપણે અથવા તેનો કોઈ ભાગ નીચલી અદાલતની અધિકારક્ષેત્રની સ્થાનિક મર્યાદાઓની અંદર ઉદ્ભવે છે. આ બાબત વિવાદિત નથી કે દાવો સી.પી.સી.ની કલમ ૨૦ના ખંડ (એ) અથવા (બી) હેઠળ કે સી.પી.સી.ના નિયમ ૧૧ના ખંડ (ડી) હેઠળ આવતો નથી. અમદાવાદનો અર્થ ત્રણ વિસ્તારો દર્શાવે છે, એટલે કે અમદાવાદ શહેર,

જેણે સુધી નીચલી અદાલતની પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર મર્યાદિત છે, અમદાવાદ (ગ્રામીણ) જિલ્લો અને અમદાવાદ શહેરી વિકાસ વિસ્તાર.

પ.૮ વિદ્વાન વકીલે દાવાપત્રના પરિષ્કેદ નં. ૧૪ અને ૧૭ માં થયેલા મહત્વપૂર્ણ નિવેદનો પર અવલંબન કર્યું છે. અરજદારો દ્વારા દાવાપત્રમાં કરાયેલા નિવેદનો તથા આ અદાલતે અગાઉ ઉલ્લેખ કરેલી બે જાહેરાતો અને દાવાપત્ર સાથે રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજોનો ઉલ્લેખ કર્યા બાદ એવું પ્રતીત થાય છે કે અરજદારો જેને જાહેરાત કહે છે તે હકીકતમાં માત્ર એક 'સમાચાર અહેવાલ' છે. પ્રતિવાદી અમદાવાદમાં પોતાની વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિ શરૂ કરવા જઈ રહ્યો છે કે તેણે તે શરૂ કરી દીધી છે તે અંગે દાવાપત્રમાં થયેલા નિવેદનો દ્વિઅર્થક અને સ્વવિરોધી છે. સમાચાર અહેવાલ અમદાવાદ શહેરની સીમાઓમાંથી પ્રકાશિત થયો છે એવો કોઈ ઉલ્લેખ નથી, જ્યારે નીચલી અદાલતની પ્રાદેશિક અધિકારિતા તે હદ સુધી મર્યાદિત છે.

પ.૯ વિદ્વાન સિનિયર વકીલે રજૂ કર્યું કે દાવાપત્રના ફકરા નં. ૧૪ માં એવો કોઈ આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો નથી કે સેબી નોંધણી માટેની અરજી અમદાવાદ ખાતે કરવામાં આવી છે અથવા પ્રતિવાદી અમદાવાદ ખાતે પાર્શ્વનાથના નામ અને શૈલી હેઠળ જનતામાંથી વિશાળ રકમ એકત્રિત કરવાનો છે. એમ રજૂ કરવામાં આવ્યું કે પ્રતિવાદી અમદાવાદ શહેરમાં અત્યંત વિશાળ પાયે પોતાનો વ્યવસાય શરૂ કરવાની સંભાવના છે એવો નિર્વસ્તુ આક્ષેપ, નીચલી અદાલતના

અધિકારક્ષેત્રની પ્રાદેશિક મર્યાદાઓની અંદર અમદાવાદ શહેરમાં 'દાવાનું કારણ' ઉદ્ભવ્યું હોવાનું અભિવચન ગણાવી શકાય નહીં. તેથી, વાદીઓ દ્વારા દાવાપત્રમાં કરવામાં આવેલ આક્ષેપો નીચલી અદાલતના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રની અંદર ઉદ્ભવેલ કોઈ દાવાનું કારણ પ્રગટ કરતા નથી.

પ.૧૦ ઉપરોક્ત દલીલના સમર્થનમાં, વિદ્વાન વકીલે નીચે દર્શાવેલ નિર્ણયો પર આધાર રાખ્યો:

પ.૧૦એ વિદ્વાન સિનિયર વકીલે પણ ઓઈલ એન્ડ નેચરલ ગેસ કમિશન વિ. ઉત્પલ કુમાર બસુ અને અન્યના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના માનનીય ચુકાદા પર, જે (૧૯૯૪) ૪ એસીસીસી ૭૧૧ માં અહેવાલિત છે, આધાર મૂક્યો છે, ખાસ કરીને પાના ૭૧૯ પરના પરિચ્છેદ ૮ પર, જે નીચે મુજબ છે:

પ.૧૦બી “૮. રિટ અરજીમાં વિનંતી કરાયેલા તથ્યો પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે નિક્કોએ કલકત્તા વડી અદાલતના અધિકારક્ષેત્રનો આશ્રય લીધો

અદાલત સમક્ષ આ દલીલ કરવામાં આવી કે હકદાવાનો દાવાનું કારણનો એક ભાગ તેની પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રની અંદર ઉત્પન્ન થયો હતો. એન.આઈ.સી.સી.ઓ. મુજબ, તેને ઓ.એન.જી.સી. દ્વારા આપવામાં આવનાર પ્રસ્તાવિત કરાર અંગે ત્યારે જાણ થઈ હતી જ્યારે તેણે કલકત્તામાં પ્રકાશિત થયેલ

ટાઈમ્સ ઑફ ઇન્ડિયાની જાહેરાત વાંચી હતી. તેના અનુસંધાને, તેણે પોતાના કલકત્તા કાર્યાલયમાંથી પોતાની બોલી અથવા ટેન્ડર રજૂ કર્યું હતું અને ત્યારબાદ દરોમાં સુધારો કર્યો હતો. જ્યારે તેને ખબર પડી કે તેને અયોગ્ય માનવામાં આવી છે, ત્યારે તેણે ન્યાયની માંગણી સાથે નવી દિલ્હીમાં આવેલી ઈ.આઈ.એલ., આઈ.બી.જી.સી. વગેરેને ફેક્સ સંદેશાઓ સહિત રજૂઆતો મોકલી હતી. અગાઉ જણાવ્યા મુજબ, સ્ટીયરિંગ સમિતિએ અંતે એન.આઈ.સી.સી.ઓ.ની ઓફર નામંજૂર કરી અને ૨૭.૧.૧૯૯૩ના રોજ નવી દિલ્હીમાં કરાર સી.આઈ.એમ.એમ.સી.ઓ.ને ફાળવ્યો હતો.”

પ.૧૦સી ઉપરોક્ત ચુકાદામાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતનું અવલોકન એવું છે કે માત્ર એ કારણે કે તેણે જાહેરાત વાંચી હતી

કલકત્તાથી ઓફર રજૂ કરી હતી અને કલકત્તાથી પ્રતિનિધિત્વો કર્યા હતા તે માત્ર હકીકતો, અમારી દૃષ્ટિએ, દાવા-હક્કના કારણનો અભિન્ન ભાગ બને તેવી ગણાય નહીં. તેવી જ રીતે, માત્ર એ હકીકત કે તેણે કલકત્તાથી ફેક્સ સંદેશાઓ મોકલ્યા હતા અને તેના જવાબો કલકત્તામાં પ્રાપ્ત કર્યા હતા, તે પણ દાવા-હક્કના કારણનો અભિન્ન ભાગ ગણાય નહીં.

પ.૧૦ડી ત્યારબાદ, તેમણે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ધોધા હાઉસ અને પટેલ ફીલ્ડ માર્શલ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ વિ. એસ.કે. મેંગી અને પી.એમ. ડીઝલ લિ. ના કેસમાં

આપેલા, ૨૦૦૬(૩૨) પી.ટી.સી. ૧ = એ.આઈ.આર. ૨૦૦૬ એસ.સી. ૭૩૦ માં અહેવાલિત ચુકાદા પર આધાર મૂક્યો છે, ખાસ કરીને પૃષ્ઠ નં. ૭૩૭ પરના પરિચ્છેદ ૩૧ ઉપર, જે દર્શાવે છે કે દાવાનું કારણ ત્યારે જ ઊભું થશે જ્યારે નોંધાયેલ વેપારચિહ્નનો ઉપયોગ કરવામાં આવે અને વેપારચિહ્નના નોંધણી માટે અરજી કરવામાં આવે ત્યારે નહીં..... બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, જ્યાં વેપારચિહ્નનું ઉદ્ધંધન અથવા પ્રતિલિપિ અધિકારનું ઉદ્ધંધન થાય ત્યાં દાવો દાખલ થઈ શકે, પરંતુ એવો દાવો દાખલ કરવા માટેનું દાવાનું કારણ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રની અંદર માત્ર આ કારણસર ઊભું થતું નથી કે વેપારચિહ્ન જર્નલ અથવા અન્ય કોઈ જર્નલમાં આવી અરજી દાખલ થયાની હકીકતની જાણ કરતી જાહેરાત પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવી છે.”

પ.૧૦૬ વિદ્વાન વકીલે વધુમાં જે.ઓ.એલ.ઈ.એન. ઇન્ક. રિપ્રેઝેન્ટેડ બાય ઇટ્સ કોન્સ્ટિટ્યુટેડ એટર્ની, મિ. એ. અરુલસેલ્વન વિ. શોભનલાલ જૈન અને અન્યના મામલામાં મદ્રાસ વડી અદાલતના ચુકાદા પર આધાર મુક્યો છે, જે ૨૦૦૫(૨) આર.એ.જે. ૬૨ (મદ્રા.) માં અહેવાલિત છે. વિદ્વાન વકીલે જણાવ્યું કે તેમાં અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે કથિત જાહેરાત માત્ર એક અખબારી અહેવાલ છે અને તે પ્રતિવાદી સામે દાવાનું કોઈ કારણ પૂરું પાડતી નથી.

પ.૧૦૭એફ શિખેલ વકીલે દિલ્લી વડી અદાલતના હરીયાણા મિલ્ક ફૂડ્સ લિ. વિ. ચેમ્બેલ ડેરી પ્રોડક્ટ્સ, જે ૨૦૦૨ (૨૫) પીટીસી ૧૫૬ (ડેલ) માં અહેવાલિત

છે, તે ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે, ખાસ કરીને પાનું ૧૫૯ અને ૧૬૦ ઉપરના અનુચ્છેદ નં. ૧૧ અને ૧૨ પર. જ્યાં સુધી અનુચ્છેદ ૧૧ નો પ્રશ્ન છે, તે નીચે મુજબ પુનઃઉતારવામાં આવે છે:

પ.૧૦જી “૧૧. આ સ્થિર કાનૂન છે કે અધિકારક્ષેત્રનો પ્રશ્ન, પ્રાથમિક દ્રષ્ટિએ, દાવાપત્રમાં કરાયેલ નિવેદનોને જોવાથી નક્કી થવાનો હોય છે અને પ્રતિવાદી દ્વારા ઉઠાવવામાં આવી શકતા બચાવના આધારે નહીં. તે વાદીઓએ માગેલ રાહતના સ્વરૂપ પર પણ આધાર રાખતું નથી. [જુઓ જવાહર એન્જિનિયરિંગ કંપની (સુપ્રીક્ટ)]. સમાન રીતે એ પણ સત્ય છે કે હકીકતોના સમૂહના આધારે અદાલતના અધિકારક્ષેત્રનો પ્રશ્ન નક્કી કરવા માટે દાવાપત્રના માત્ર એક પરિચ્છેદને જોવું પૂરતું નથી; દાવાનું કારણને જન્મ આપતી હકીકતોનો સમૂહ કયો છે તે નિશ્ચિત કરવા અને એવી હકીકતોમાંથી એક અથવા વધુ હકીકતો અદાલતના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રની અંદર બની હતી કે કેમ તે નક્કી કરવા સમગ્ર દાવાપત્ર ધ્યાનમાં લેવું આવશ્યક છે.”

પ.૧૧ ઉક્ત ચુકાદાઓ પર નિર્ભર રહી વિદ્વાન વકીલે જણાવ્યું છે કે કથિત જાહેરાત માત્ર એક પત્રકાર અહેવાલ છે અને તે પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ દાવાનો કારણ ઊભો કરતી નથી. તેમણે વધુમાં રજૂ કર્યું છે કે પ્રતિવાદીએ અમદાવાદમાં પોતાની વ્યાવસાયિક પ્રવૃત્તિ શરૂ કરી છે એવી દલીલ, દાવાપત્રના પરિચ્છેદ નં. ૧૪માં તેના વિરુદ્ધ કરવામાં આવેલા સ્પષ્ટ અને દઢ નિવેદનોને ધ્યાનમાં લેતાં,

પ્રત્યક્ષપણે અસત્ય છે. દાવાપત્રનું વાચન ઔપચારિક રીતે નહીં પરંતુ અર્થસભર રીતે કરવું આવશ્યક છે અને જો ચતુર મુસદ્દાકારે દાવાના કારણનો કોઈ ભ્રમ ઊભો કર્યો હોય, તો અદાલત તે ભ્રમનો ભેદ ઉકેલી શકે છે. દાવાપત્રના પરિષ્દેદ નં. ૧૭માં કરાયેલ નિવેદનને દાવાપત્રના પરિષ્દેદ નં. ૧૪ના નિવેદનોના પ્રકાશમાં અર્થસભર રીતે વાંચવું પડે. આ નિવેદનમાં ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧ મુજબ આવશ્યક ગણાતી વિગતોનો અભાવ છે. પ.૧૧અ. તેમણે વધુમાં જણાવ્યું છે કે દાવાપત્રમાં કરાયેલા નિવેદનોને દાવાપત્રના પરિષ્દેદ નં. ૧૪ના નિવેદનોના પ્રકાશમાં અર્થસભર રીતે વાંચવાના હોય છે અને તે નિવેદનોમાં પણ ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧ તથા હરિયાણા મિલ્ક ફૂડ્સ લિ. (ઉપરોક્ત) ના મામલામાં દિલ્હી વડી અદાલતના નિર્ણય મુજબ આવશ્યક વિગતોનો અભાવ છે. પોતાના નિવેદનના સમર્થનમાં તેમણે ટી. અરિવંદંડમ વિ. ટી.વી. સત્યપાલ અને અન્ય, એ.આઈ.આર. ૧૯૭૭ એસ.સી. ૨૪૨૧માં અહેવાલિત, ના મામલામાં સર્વોચ્ચ અદાલતના માનનીય ચુકાદા પર, ખાસ કરીને પૃષ્ઠ ૨૪૨૩ના પરિષ્દેદ ૫ પર નિર્ભરતા રાખી છે, જેમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું છે કે જો દાવાપત્રનું અર્થસભર — ઔપચારિક રીતે નહીં — વાચન કરતાં તે સ્પષ્ટપણે ત્રાસદાયક અને ગુણહીન જણાય, એ અર્થમાં કે તેમાં દાવો કરવા માટેનો સ્પષ્ટ અધિકાર પ્રગટ થતો નથી, તો તેણે સી.પી.સી.ના ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧ હેઠળની પોતાની સત્તાનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ, આ કાળજી સાથે કે તેમાં દર્શાવેલા આધાર પૂર્ણ થયા હોય; અને જો ચતુર મુસદ્દાકારે દાવાના કારણનો ભ્રમ ઊભો કર્યો હોય, તો

સી.પી.સી.ના ઓર્ડર ૧૦ હેઠળ પક્ષકારની વિગતવાર પૂછપરછ કરીને પ્રથમ સુનાવણીમાં જ તેને મૂળે જ કાપી નાખવો જોઈએ. પ.૧૧બ વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે આઈ.ટી.સી. લિમિટેડ વિ. ડેટ્સ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ અને અન્ય, (૧૯૯૮) ૨ એસ.સી.સી. ૭૦માં અહેવાલિત, ના મામલામાં સર્વોચ્ચ અદાલતના માનનીય ચુકાદા પર પણ નિર્ભરતા રાખી છે, જેમાં પૃષ્ઠ નં. ૭૭ના પરિષ્દ ૧૬માં સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું છે કે પ્રશ્ન એ છે કે શું વાસ્તવિક દાવાનું કારણ દાવાપત્રમાં દર્શાવવામાં આવ્યું છે કે પછી સી.પી.સી.ના ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧થી બચવા માટે માત્ર ભ્રામક પ્રકારની કોઈ બાબત દર્શાવવામાં આવી છે. દાવાના કારણનો ભ્રમ ઊભો કરે તેવી ચતુર મસદાકારી કાયદામાં માન્ય નથી અને દાવાપત્રમાં દાવો કરવા માટેનો સ્પષ્ટ અધિકાર દર્શાવવો જોઈએ. તેમણે એ જ ચુકાદાના પૃષ્ઠ ૮૧ના પરિષ્દ ૨૭ પર પણ નિર્ભરતા રાખી છે, જેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે માત્ર કોઈ શબ્દને પુનરાવર્તિત કરવાની ક્રિયા અથવા દાવાપત્રમાં ભ્રમ ઊભો કરવાની રચના, ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧(એ) હેઠળની અરજીનો નિરાકરણ કરતી વખતે, અદાલત દ્વારા નિશ્ચિતપણે ઉકેલી અને ઉજાગર કરી શકાય છે. તેમણે ઉક્ત ચુકાદા પર પણ નિર્ભરતા રાખી છે, જેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે કારણ કે માલની હિલચાલ વિના નાણાં ઉપાડ્યાનો માત્ર આક્ષેપ “કપટ” આધારિત દાવાના કારણ સમાન બનતો નથી, તેથી બેંક દાવાપત્રમાં ઉપયોગમાં લેવાયેલા “કપટ” અથવા “ભ્રામક રજૂઆત” જેવા શબ્દોના આશ્રય હેઠળ બચાવ મેળવી શકતી નથી.

૬. આના વિરુદ્ધમાં, શ્રી મિહિર ઠાકોર, શીખેલ વરિષ્ઠ વકીલ, શ્રી વાચ.જે. ત્રિવેદી સાથે, ફરીયાદીઓ તરફથી હાજર થયા છે. ફરીયાદી માટે શ્રી મિહિર ઠાકોર, શીખેલ વરિષ્ઠ વકીલ, શ્રી વાચ.જે. ત્રિવેદી, શીખેલ વકીલ સાથે, ની રજૂઆત : ૬અ. શીખેલ વરિષ્ઠ વકીલે જણાવ્યું છે કે, ફરીયાદીને વેપારનામના આધાર પર પસારિંગ ઓફ માટે દાવો દાખલ કરવાનો હક છે અને દાવાનું કારણ અમદાવાદ શહેરની સીમાઓની અંદર ઊભું થયું હતું તે સ્થાપિત કરવા માટે, શીખેલ વકીલે આ સંદર્ભે નીચેના દસ્તાવેજી પુરાવાઓ પર આધાર રાખ્યો છે:

૬.૧ દિવ્ય ભાસ્કરના ૧૨.૩.૨૦૦૬ના અમદાવાદ સંસ્કરણનો અખબારી અહેવાલ, જેમાં શ્રી પ્રદીપ જૈનનું નિવેદન સ્પષ્ટ રીતે જણાવવામાં આવ્યું છે કે તેઓ પાર્શ્વનાથ ડેવલપર્સના નામે ગુજરાતમાં ૪૦૦ કરોડનું રોકાણ કરવા જઈ રહ્યા છે. આ પણ ફરીથી પોતાના આપમાં પસાર-ઓફનું કૃત્ય છે, કારણ કે પ્રતિવાદીના વેપારી નામ અરજદારોના વેપારી નામ સાથે ભ્રામક રીતે સમાન છે અને અમદાવાદ શહેરની અંદર તે રીતે તેનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે.

૬.૨ વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે રજૂ કર્યું છે કે ૨૩.૩.૨૦૦૬ તારીખની ફાઈનાન્શિયલ એક્સપ્રેસ, અમદાવાદ આવૃત્તિમાં પ્રકાશિત જાહેરાતમાં નીચે મુજબ જણાવવામાં આવ્યું હતું:

નારેડકો – આઈસીઆરએ ડીઆર ૨ રેટિંગ ધરાવતી ભારતની પ્રથમ રિયલ એસ્ટેટ કંપની બાંધકામ હેઠળની પર યોજનાઓ સફળતાપૂર્વક પૂર્ણ કરેલી ૧૪ યોજનાઓ એકીકૃત ટાઉનશીપ્સનું વિકાસ સમૂહ આવાસ યોજનાઓ શોપિંગ, મલ્ટિપ્લેક્સ અને વ્યાવસાયિક સંકુલો

૬.૩ આ જાહેરાત દાવો દાખલ કરવામાં આવે તે પહેલાં, તા. ૨૩.૩.૨૦૦૬ના રોજ, ફાઈનાન્શિયલ એક્સપ્રેસ, અમદાવાદ આવૃત્તિમાં પ્રકાશિત કરવામાં આવી હતી. આ અખબાર અમદાવાદ શહેરની અંદર પ્રચલિત થાય છે. ઉક્ત જાહેરાત પોતે જ વાદીઓના વેપાર નામના ખોટા પ્રતિનિધિત્વનો એક કૃત્ય હતું. આ ખોટું પ્રતિનિધિત્વ અમદાવાદ શહેરમાં ફાઈનાન્શિયલ એક્સપ્રેસના પ્રસાર દ્વારા થયું અને લોકોએ એવું માનવાનું શરૂ કર્યું કે વાદીઓ જ તે કંપની છે જેણે આ જાહેરાત આપી છે.

૬.૪ ઉપરોક્ત પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે વાદીએ માત્ર એટલું જ કથન કર્યું નથી કે અમદાવાદ શહેરની હદમાં વ્યાપક રીતે પ્રચલિત અખબારોમાં જાહેરાતો પ્રકાશિત કરવામાં આવી છે, જેના પરિણામે પાસિંગ ઓફ થયું છે, પરંતુ લોકોએ તેમની પાસે એ બાબતે પણ પૂછપરછ કરી છે કે શું તેમણે કોઈ સાથે ભાગીદારી કરી છે અને તેઓ મોટા પાયે આવી રહ્યા છે. આ બધી ઘટનાઓ અમદાવાદ શહેરની અંદર બની છે, એટલે કે અમદાવાદમાં પ્રસરી આવેલી જાહેરાતો, અમદાવાદમાં પ્રકાશિત થયેલ ચેરમેનનું નિવેદન અને અમદાવાદમાં વાદીઓ પાસે કરવામાં

આવેલી પૂછપરછ; પાસિંગ ઓફના કૃત્યથી અમદાવાદમાં વાદીઓની પ્રતિષ્ઠાને નુકસાન પહોંચાડવામાં આવ્યું છે. તેથી, દાવાપત્રમાં કરવામાં આવેલ કથનો અને દાવાપત્ર સાથે રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજોના આધારે એવું કહી શકાય નહીં કે દાવાનું કારણનો કોઈ ભાગ અમદાવાદ શહેરની અંદર અને અમદાવાદ સિટી સિવિલ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રની અંદર ઉદ્ભવ્યો નથી.

૬.૫ એ ઉલ્લેખિત કરવું યોગ્ય રહેશે કે દાવાપત્રનું એકમાત્ર અર્થસભર વાંચન એ સૂચવે છે કે કિવચા ટાઇમેટ કાર્યવાહી માટેના દાવાકારણનો એક ભાગ સિટી સિવિલ અદાલત, અમદાવાદના અધિકારક્ષેત્રની અંદર ઉદ્ભવ્યો છે અને દાવાપત્રમાં કરવામાં આવેલા કથનોના આધારે દાવાપત્રને યોગ્ય અદાલતમાં રજૂ કરવા પરત કરી શકાય નહીં અથવા રદ કરી શકાય નહીં.

૬.૬ ઉક્ત જાહેરાતો પર અવલંબન રાખ્યા બાદ, તેમણે જણાવ્યું છે કે અરજદારને નામનો વિશિષ્ટ રીતે ઉપયોગ કરવાનો હક, અન્ય બાબતો ઉપરાંત, અમદાવાદમાં પ્રકાશિત થયેલ ‘ફાઈનાન્શિયલ એક્સપ્રેસ’માં આવેલ જાહેરાત દ્વારા ભંગ થયો છે અને તેથી અમદાવાદની સિટી સિવિલ અદાલતને દાવો સ્વીકારવા અને તેની સુનાવણી કરવાની અધિકારિતા છે.

૬.૭ જ્યારે આ સત્ય છે કે વાદીએ ઉપર દર્શાવેલ (૨) અને (૩) માં ઉલ્લેખિત દસ્તાવેજો પર આધાર રાખ્યો છે, ત્યારે વાદીએ સૂચિ આંક ૩૧/૩ સાથે

એ.યુ.ડી.એ. દ્વારા તા. ૧૫.૩.૨૦૦૬ ના રોજ આપવામાં આવેલી એવી જાહેરાત રજૂ કરી છે, જેમાં પક્ષકારોને તેમની બોલીઓ તા. ૩૧.૩.૨૦૦૬ સુધી અથવા તે પહેલાં રજૂ કરવા આમંત્રિત કરવામાં આવ્યા હતા અને જાહેર હરાજી તા. ૫.૪.૨૦૦૬ ના રોજ થવાની હતી. એ.યુ.ડી.એ.નું કાર્યાલય અમદાવાદ શહેરની અંદર આશ્રમ રોડ પર સ્થિત છે અને પ્રતિવાદીએ ફાઈનલ પ્લોટ નં. ૪૩/૨/એ, વસ્ત્રાપુર તથા ફાઈનલ પ્લોટ નં. ૨૯૩/૧/સી વેજલપુર-૩ સંદર્ભે બોલી રજૂ કરી હતી, જે આંક ૩૧/૧ પર રજૂ કરાયેલ તા. ૬.૪.૨૦૦૬ ના સંદેશ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે. ઉપરોક્ત દસ્તાવેજો દર્શાવે છે કે પ્રતિવાદીએ અમદાવાદ શહેરની અંદર તેમના વેપાર નામે અરજીઓ રજૂ કરીને ભ્રમજનક રજૂઆતનું કૃત્ય કર્યું છે. આ, વાદપત્રની તારીખ પહેલાં થયેલી ભ્રમજનક રજૂઆત દર્શાવતો વધારાનો પુરાવો છે, ભલે તે વાદપત્ર સાથે રજૂ કરવામાં આવ્યો ન હોય. તેમ છતાં, વાદપત્ર સાથે જ રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજો ભ્રમજનક રજૂઆતનું કૃત્ય દર્શાવવા માટે પૂરતા છે.

૬.૮ વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ દ્વારા સ્ટેટ ઓફ ઓરિસ્સા વિ. કલોકનર એન્ડ કંપની (એ.આઈ.આર. ૧૯૯૬ એસ.સી. ૨૧૪૦) ના કેસમાં પણ આધાર મુકવામાં આવ્યો છે, વિશેષ કરીને પાનું ૨૧૪૬ પરના પરિચ્છેદ નં. ૨૪ ઉપર.

૭.૧ પ્રતિવાદીઓ તરફથી વકીલાત કરતા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે એક્ષર એસ.એ. વિ. ચુફાર્મા લેબોરેટરીઝ લિ. ના મામલે સર્વોચ્ચ અદાલતના એર

૨૦૦૪ એસ.સી. ૧૬૮૨ માં અહેવાલિત ચુકાદા પર આધાર મૂક્યો છે, જેમાં પરિચ્છેદ નં. ૯ માં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

૭.૧એ “૯. જ્યારે અધિકારક્ષેત્ર અંગેનો આક્ષેપ ડિમરર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવે અને નીચલી અદાલતમાં ઉઠાવવામાં ન આવે, ત્યારે તે આક્ષેપ એ આધાર પર આગળ વધવો જોઈએ કે વિવાદિત કાર્યવાહી આરંભ કરનાર દ્વારા અરજમાં કરાયેલા કથનો સચ્ચા છે. સફળ થવા માટેની રજૂઆતમાં એ દર્શાવવું આવશ્યક છે કે તે કથિત તથ્યો સ્વીકારીએ તો કાયદાના પ્રશ્નરૂપે અદાલતને અધિકારક્ષેત્ર પ્રાપ્ત થતું નથી. અધિકારક્ષેત્રના આધાર પર વાદપત્ર નામંજૂર કરતાં, વિભાગીય ખંડપીઠે વાદપત્રમાં સમાવાયેલ આક્ષેપોને યોગ્ય માનવા જોઈએ હતા.”

૭.૧બી વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે એ.આઈ.આર. ૨૦૦૧ એસ.સી. ૪૧૬ માં અહેવાલિત રાજસ્થાન વડી અદાલત એડવોકેટ્સ એસોસિએશન વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના માનનીય ચુકાદા પર પણ આધાર મૂક્યો છે, ખાસ કરીને પરિચ્છેદ ૧૭ પર, જે નીચે મુજબ વાંચાય છે:

૭.૧બી “૧૭. ‘દાવો ઉદ્ભવવાનું કારણ’ અભિવ્યક્તિએ ન્યાયિક રીતે સ્થિર થયેલો અર્થ પ્રાપ્ત કર્યો છે. સંકુચિત અર્થમાં, દાવો ઉદ્ભવવાનું કારણ એટલે હકના ભંગને રચતી પરિસ્થિતિઓ અથવા કાર્યવાહી માટેનું તાત્કાલિક કારણ. વ્યાપક અર્થમાં, તેનો અર્થ દાવાની જાળવણી માટેની આવશ્યક શરતો થાય છે,

જેમાં માત્ર હકનો ભંગ જ નહીં, પરંતુ સ્વયં હક સાથે જોડાયેલો એવો ભંગ પણ સામેલ થાય છે. સંક્ષેપમાં, આ અભિવ્યક્તિનો અર્થ એવો થાય છે કે અદાલતના ચુકાદા માટેના પોતાના હકને સમર્થન આપવા માટે, જો તેનો ઇનકાર કરવામાં આવે, તો વાદીએ જે દરેક હકીકત સાબિત કરવી આવશ્યક હોય તે બધું જ તેમાં આવે છે. જે દરેક હકીકત સાબિત કરવી જરૂરી હોય છે, તેને દરેક હકીકત સાબિત કરવા માટે જરૂરી દરેક પુરાવાના અંશથી અલગ ગણતાં, તે ‘દાવો ઉદ્ભવવાનું કારણ’માં સમાવેશ પામે છે. દાવો ઉદ્ભવવાનું કારણ ક્યાં ઊભું થાય છે તે દરેક વ્યક્તિગત કેસમાં નક્કી કરવાનું બાકી રાખવાનું રહે છે.”

૭.૧સી વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે દિલ્હી વડી અદાલતની દ્વિ-ન્યાયાધીશપીઠના ચુકાદા પર પણ આધાર મૂક્યો હતો, જે આઈ.એન.એસ.પી.આઈ.આર.એ.ટી.આઈ.ઓ.એન. કલોથ્સ એન્ડ ચુ વિ. મેસર્સ કોલ્બી ઇન્ટરનેશનલ લિમિટેડના કેસમાં આપવામાં આવ્યો હતો અને ૨૦૦૧ એ.આઈ.એચ.સી. ૧૭૩૩માં અહેવાલિત છે. ઉક્ત ચુકાદામાં એવું ધારણ કરવામાં આવ્યું છે કે “એવા કેસ વચ્ચે હંમેશાં ભેદ કરવો જોઈએ જેમાં દાવાપત્ર તેના મુખપૃષ્ઠ પરથી જ કોઈ કાર્યવાહીનું કારણ દર્શાવતું ન હોય, અને એવા બીજા કેસ વચ્ચે જેમાં નોંધ પર રહેલી સમગ્ર સામગ્રીની વિચારણા કર્યા પછી અદાલત આ નિષ્કર્ષે પહોંચે કે તમામ આક્ષેપો સાબિત થયેલા માન્યા જાય તોપણ ફરીયાદીને કોઈપણ પ્રકારની રાહત મેળવવાનો હક બનતો નથી. એવા

કેસ વચ્ચે હંમેશાં ભેદ કરવો જોઈએ જેમાં દાવાપત્ર તેના મુખપૃષ્ઠ પરથી જ કોઈ કાર્યવાહીનું કારણ દર્શાવતું ન હોય, અને એવા બીજા કેસ વચ્ચે જેમાં નોંધ પર રહેલી સમગ્ર સામગ્રીની વિચારણા કર્યા પછી અદાલત આ નિષ્કર્ષે પહોંચે કે કાર્યવાહીનું કોઈ કારણ જ અસ્તિત્વમાં નથી. પ્રથમ કેસમાં દાવાપત્ર નામંજૂર કરી શકાય, પરંતુ પાછળના કેસમાં દાવાપત્ર નામંજૂર કરી શકાય નહીં. દાવો ફગાવવો પડે. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે બીજી પદ્ધતિ અપનાવી હતી. આ તે તબક્કો નહોતો જ્યાં અદાલત પાસેથી આ વિવાદમાં પ્રવેશવાની અપેક્ષા રાખી શકાય કે પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ ફરીયાદીને કાર્યવાહીનું કારણ હતું કે નહોતું. નિઃસંદેહ, જ્યાં દાવાપત્ર કોઈ દસ્તાવેજ પર આધારિત હોય ત્યાં અદાલતને તે દસ્તાવેજ પણ વિચારવામાં લેવાનો અને દાવાપત્રમાં કાર્યવાહીનું કારણ દર્શાવવામાં આવ્યું છે કે નહીં તે નિર્ધારિત કરવાનો અધિકાર રહેશે, પરંતુ તે દસ્તાવેજની માન્યતા આ તબક્કે વિચારણીય બની શકતી નથી. અદાલતને આ આધાર પર કે દાવાપત્ર કાર્યવાહીનું કારણ દર્શાવતું નથી, દાવાપત્ર નામંજૂર કરવા સક્ષમ બનાવવા માટે તેને માત્ર દાવાપત્ર અને દાવાપત્ર સાથે જોડાયેલા દસ્તાવેજોને જ જોવાના રહે અને તે સિવાય બીજું કશું નહીં.”

૭.૧ડી વિધાવંત વરિષ્ઠ વકીલે વધુમાં એ.આઈ.આર. ૧૯૫૭ આસામ ૪૯ માં અહેવાલિત શાંતિ રંજન દાસ ગુપ્તા વિ. દાસુરામ મિર્ઝામલ ફર્મના કેસ પર આધાર મૂક્યો.

૭.૧૬ વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે જે.એ.જી.એ.એન.એન.એ.ટી.એચ. પી.આર.એ.એસ.એ.ડી. અને અન્ય વિ. સુશ્રી ચંદ્રાવતી અને અન્ય એક, એર ૧૯૭૦ અલ્હાબાદ, ૩૦૯ (ફકરો ૬) માં અહેવાલિત મામલાના નિર્ણય પર આધાર મૂક્યો છે.

૮. ઉપરોક્ત નિર્ણયોનો દષ્ટિકોણ રાખીને, વિધાવંત વરિષ્ઠ વકીલે રજૂ કર્યું છે કે સી.પી.સી.ના આદેશ ૭ નિયમ ૧૦ અથવા નિયમ ૧૧ના હેતુ માટે, અમદાવાદની સિટી સિવિલ અદાલતને દાવાની સુનાવણી સ્વીકારવા માટે પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર છે કે નહીં તે નક્કી કરવા માટે માત્ર દાવાપત્રમાં કરાયેલા કથનો અને દાવાપત્ર સાથે રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજો જ જોવાના રહે છે. જો તેનો જવાબ હકારાત્મક હોય, તો દાવાપત્ર ન તો પરત કરી શકાય અને ન તો નામંજૂર કરી શકાય. તેમણે દાવાપત્રના પરિચ્છેદ ૧૪ અને ૧૭નો ઉલ્લેખ કર્યો છે, જેનો હું અગાઉથી જ ઉલ્લેખ કરી ચૂક્યો છું. તેમણે ફાઈનાન્શિયલ એક્સપ્રેસમાં પ્રસિદ્ધ થયેલી જાહેરાતનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે, જેનો પણ હું અગાઉથી જ ઉલ્લેખ કરી ચૂક્યો છું.

૯. ઉપરોક્ત બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે રજૂ કર્યું છે કે વાદીઓએ માત્ર એટલું જ કથન કર્યું નથી કે અખબારોમાં જાહેરાતો પ્રકાશિત કરવામાં આવી છે જેના પરિણામે પાસિંગ ઓફ થયું છે, પરંતુ લોકોએ તેમની પાસે એ અંગે પૂછપરછ પણ કરી છે કે શું તેઓ કોઈ સાથે ભાગીદારીમાં જોડાયા

છે અને મોટા પાયે આવી રહ્યા છે. આ બધું અમદાવાદ શહેરની અંદર જ બન્યું છે, એટલે કે અમદાવાદમાં પ્રસિદ્ધ થયેલી જાહેરાતો, અમદાવાદમાં પ્રકાશિત થયેલું ચેરમેનનું નિવેદન અને અમદાવાદમાં વાદીઓ પાસેથી કરવામાં આવેલી પૂછપરછ; પાર્સિંગ ઓફના કૃત્યથી અમદાવાદમાં વાદીઓની પ્રતિષ્ઠા અને સદ્ભાવનાને નુકસાન પહોંચાડવામાં આવ્યું છે. તેથી, દાવાપત્રમાં કરવામાં આવેલા કથનો અને દાવાપત્ર સાથે રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજોના આધારે એવું કહી શકાય નહીં કે દાવાનું કારણનો કોઈ ભાગ અમદાવાદ શહેરની અંદર અને સિટી સિવિલ અદાલત, અમદાવાદના અધિકારક્ષેત્રની અંદર ઉદ્ભવ્યો નથી.

૧૦. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે રજૂ કર્યું છે કે ઉક્ત અરજીના શીર્ષકમાં હુકમ ૭ ના નિયમ ૧૦, નિયમ ૧૧ તેમજ દીવાની કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૧૫૧ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે, તેમ છતાં આંક ૨૬ની અરજીમાં કરાયેલા કથનો અને તેમાં માગવામાં આવેલી રાહત પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે અરજી માત્ર દીવાની કાર્યવાહી સંહિતાના હુકમ ૭ નિયમ ૧૦ હેઠળ જ દાખલ કરવામાં આવી છે. નીચેનું સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત કરે છે કે અરજી હુકમ ૭ નિયમ ૧૦ હેઠળની છે અને પ્રતિવાદીએ અન્ય કોઈ જોગવાઈ પર આધાર રાખ્યો નથી. તેમણે વધુમાં આંક ૨૬ની અરજીના પરિચ્છેદ ૫ પર પણ આધાર મૂક્યો છે. તેમણે જણાવ્યું છે કે માગવામાં આવેલી રાહત પણ દાવાપત્ર પરત કરવાની છે, દાવાપત્ર નામંજૂર કરવાની નથી. તેથી અરજી સ્પષ્ટપણે દીવાની કાર્યવાહી સંહિતાના હુકમ ૭

નિયમ ૧૦ હેઠળની અરજી છે અને હુકમ ૭ નિયમ ૧૧ હેઠળની નથી. ૧૦(૧) હુકમ ૭ નિયમ ૧૧(એ) હેઠળ દાવાપત્ર ત્યારે જ અને માત્ર ત્યારે નામંજૂર થઈ શકે જ્યારે દાવાપત્રમાંથી દાવો ઉદ્ભવવાનો કારણ પ્રગટ થતું ન હોય. અરજીમાં દાવાપત્રમાંથી દાવો ઉદ્ભવવાનો કારણ પ્રગટ થતું નથી એવો એક પણ ઉલ્લેખ નથી અને આંક ૨૬ની અરજીમાં કરાયેલ કથન શહેર દીવાની અદાલતને પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રનો અભાવ હોવાના કથિત મુદ્દા પૂરતું જ મર્યાદિત છે. ૧૦(૨) હુકમ ૭ નિયમ ૧૧(ડી) હેઠળ, જ્યાં દાવાપત્રના કથનોથી દાવો કોઈ કાયદા દ્વારા પ્રતિબંધિત હોવાનું જણાય, ત્યાં દાવાપત્ર નામંજૂર કરવામાં આવશે. કોઈ દાવાની સુનાવણી કરવા અદાલત પાસે પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રનો અભાવ હોવો અને દાવો કોઈ કાયદા દ્વારા પ્રતિબંધિત હોવો — બન્નેને સમકક્ષ ગણાવી શકાય નહીં. માત્ર એટલા માટે કે કોઈ નિર્દિષ્ટ અદાલત પાસે પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર નથી, એનો અર્થ એવો થતો નથી કે જે સ્વરૂપમાં દાવો રજૂ થયો છે તે કોઈ કાયદા દ્વારા પ્રતિબંધિત છે. અરજીમાં કરાયેલા કથનો જોતા, તેમાં એવો એક પણ દાવો કે વિનિયોગ નથી કે દાવાપત્રમાં કરાયેલા કોઈ નિવેદન પરથી દાવો કાયદાની કોઈ જોગવાઈથી પ્રતિબંધિત જણાય છે.

૧૦(૩) ઉપરોક્તને ધ્યાનમાં લેતા, આ અદાલત સમક્ષ પ્રતિવાદી દ્વારા કરવામાં આવેલો આ દાવો કે પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરાયેલ અરજી પણ ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧ હેઠળ છે, તે પ્રથમદ્રષ્ટિએ અસ્થિર છે.

પ્રતિવાદી તરફથી શ્રી એસ.બી. વકીલ, વિજ્ઞાન વરિષ્ઠ વકીલ, નો પ્રત્યુત્તર:

૧૧.૧ પ્રત્યુત્તરમાં વિજ્ઞાન વકીલે નિવેદન કર્યું છે કે વાદપત્રમાં કોઈ પણ પ્રકારની ધમકી અંગેનો કોઈ કથન સમાવેશ પામતો નથી. એકમાત્ર સંબંધિત કથન એટલું જ છે કે પ્રતિવાદી પોતાનો વ્યવસાય વિશાળ પાયે શરૂ કરે તેવી સંભાવના છે. રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે “સંભાવના” કોઈ ધમકી નથી અને તે પ્રતિવાદી દ્વારા પોતાના વ્યવસાયને વાદીઓના વ્યવસાય તરીકે ભેળવી રજૂ કરવાની ધમકીના આધારે કિવચા ટાઈમેટ કાર્યવાહી માટે પણ કોઈ દાવાનું કારણ પ્રદાન કરતી નથી. વાદપત્રમાં કોઈ ધમકી અંગેનો કોઈ કથન નથી. એકમાત્ર સંબંધિત કથન એટલું જ છે કે પ્રતિવાદી પોતાનો વ્યવસાય વિશાળ પાયે શરૂ કરે તેવી સંભાવના છે. રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે “સંભાવના” કોઈ ધમકી નથી અને તે કિવચા ટાઈમેટ કાર્યવાહી માટે પણ કોઈ દાવાનું કારણ પ્રદાન કરતી નથી. વાદીના અધિકારનું ઉદ્ધંધન કરવાની માત્ર સ્પષ્ટ અને નિર્વિવાદ ધમકી જ વાદીને કિવચા ટાઈમેટ કાર્યવાહી માટે દાવો કરવાનો દાવાનું કારણ અથવા દાવો કરવાનો હક આપી શકે. તેમણે એમ.એસ.ટી. રુખ્માબાઈ વિ. લાલા લક્ષ્મીનારાયણ એન્ડ અર્સ., એર ૧૯૬૦ એસસી ૩૩૫માં અહેવાલિત, આ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર મૂક્યો છે, વિશેષ કરીને પાનું ૩૪૯ પરનો પરિચ્છેદ નં. ૩૧, જેમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું છે કે દાવો કરવાનો કોઈ હક હોઈ શકતો નથી. માત્ર ત્યારે જ, જ્યારે વાદમાં દાવો કરાયેલ

અધિકારનો ઉદ્ભવ થયો હોય અને તેનું ઉલ્લંઘન થયેલું હોય, અથવા ઓછામાં ઓછું તે અધિકારનું ઉલ્લંઘન કરવા અંગે તે પ્રતિવાદી દ્વારા, જેના વિરુદ્ધ વાદ દાખલ કરવામાં આવ્યો છે, સ્પષ્ટ અને નિર્વિવાદ ધમકી આપવામાં આવી હોય.”. તેમણે વધુમાં પાનું નં. ૩૪૮ પરના પરિચ્છેદ નં. ૩૩ પર આધાર મૂક્યો છે, જે નીચે મુજબ છે: ૧૧.૧એ “૩૩. કાનૂની સ્થિતિ સંક્ષેપમાં આ રીતે કહી શકાય: મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૧૨૦ હેઠળ દાવો કરવાનો હક ત્યારે ઉદ્ભવે છે, જ્યારે પ્રતિવાદીએ વાદી દ્વારા વાદમાં દાવો કરાયેલા અધિકારનું ઉલ્લંઘન કરવાની સ્પષ્ટ અને નિર્વિવાદ ધમકી આપી હોય. આવા અધિકાર સંબંધે કોઈ પક્ષ દ્વારા આપવામાં આવેલી દરેક ધમકી, ભલે તે કેટલીય અપ્રભાવી અને નિર્દોષ સ્વરૂપની હોય, તેને એવી સ્પષ્ટ અને નિર્વિવાદ ધમકી માનવામાં આવી શકતી નથી કે જેથી તેને વાદ દાખલ કરવા માટે બાધ્ય થવું પડે. કોઈ વિશિષ્ટ ધમકી બાધ્યતામૂલક દાવાનું કારણ પેદા કરે છે કે નહીં તે પ્રશ્ન એ પર આધાર રાખે છે કે શું આવી ધમકી અસરકારક રીતે જણાવેલ અધિકારમાં હસ્તક્ષેપ કરે છે અથવા તેને જોખમમાં મૂકે છે”. ૧૧.૧બી. વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે વાદીઓને કોઈ દાવાનું કારણ નથી. તેમણે રજૂ કર્યું છે કે “દિવ્ય ભાસ્કર” અને “ફાઈનાન્શિયલ એક્સપ્રેસ” માં પ્રસિદ્ધ થયેલી બે જાહેરાતોમાંથી “દિવ્ય ભાસ્કર” નો પ્રસારમાંક્ષેત્ર વાદ દાખલ થયો ત્યારે અમદાવાદ શહેરની હદ બહાર હતો. બીજી જાહેરાત અંગે, જે અમદાવાદ શહેરમાં પ્રકાશિત અને પ્રસારિત થઈ રહી છે, તેમણે જણાવ્યું છે કે માત્ર જાહેરાત આપવાથી કોઈ દાવાનું કારણ

ઊભું થતું નથી. પોતાની રજૂઆતના સમર્થનમાં તેમણે મેસર્સ ધોધા હાઉસ વિ. એસ.કે. માઈંગી વિથ મેસર્સ પટેલ ફિલ્ડ માર્શલ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ એન્ડ અર્સ. વિ. મેસર્સ પી.એમ. ડીઝલ લિ., એર ૨૦૦૬ એસસી ૭૩૦માં અહેવાલિત, આ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર મૂક્યો છે. માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ટ્રેડ માર્ક્સ જર્નલ્સનો ઉલ્લેખ કર્યા પછી પરિચ્છેદ ૩૧માં દાવાનું કારણ સમજાવ્યું છે અને વધુમાં પરિચ્છેદ ૪૮ અને ૫૧માં નિરીક્ષણ કર્યું છે.

અવલોકનો અને તારણો:

૧૨.૧ મેં આ કેસના તથ્યો અને પરિસ્થિતિઓનો વિચાર કર્યો છે. નોંધવું યોગ્ય છે કે વાદપત્ર સાથે વાદીએ દસ્તાવેજોની બે ચાદીઓ નોંધાવી છે. દસ્તાવેજોની ચાદીમાં ૧ થી ૧૬ તથા આંક ૪નો સમાવેશ થાય છે, એટલે કે આંક ૪, ૪/૧ થી ૪/૧૬ અને ૪/૧૮ તથા ૪/૨૦ પ્રતિવાદીની તા. ૧૨.૩.૨૦૦૬ તથા ૨૩.૩.૨૦૦૬ની જાહેરાતો છે.

૧૨.૨ મેં વાદી દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતો તથા રજૂ કરવામાં આવેલા દસ્તાવેજોનો પણ વિચાર કર્યો છે. મેં પ્રતિવાદીના જવાબનો પણ વિચાર કર્યો છે. ત્યારબાદ હુકમ ૭ નિયમ ૧૦ અને ૧૧ હેઠળ પ્રતિવાદીની અરજી તથા તેના સંબંધમાં વાદીનો જવાબ અને તે જ બાબતમાં પ્રતિવાદીનું પુનઃપ્રતિઉત્તરનો પણ વિચાર કર્યો છે.

૧૨.૩ પરસ્પર વિરોધી રજૂઆતોને ધ્યાનમાં લેતાં, આ અદાલતના મતાનુસાર નિર્ધારણ માટે ચાર મુદ્દાઓ છે, જેઓ વિચારણા માંગે છે.

૧૨.૪ (એ) શું પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ કિંવચા ટાઇમેટ કાર્યવાહી તરીકે પાસિંગ ઓફની કાર્યવાહી વાદીઓ માટે ઉપલબ્ધ છે?

૧૨.૫ (બી) “પાસિંગ ઓફ કાર્યવાહી”ના હેતુસર, ઉપરોક્ત હકીકતોના આધારે, શું વાદીઓનો દાવો અમદાવાદની સિટી સિવિલ અદાલતમાં ચલાવાપાત્ર છે?

૧૨.૬ [સી] શું આ કેસમાં પ્રતિવાદી દ્વારા ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૦ હેઠળ લેવામાં આવેલ વાંધો, અર્થાત્ અરજી આંક ૨૬, ટકાઉ છે?

૧૨.૭ (ડી) શું ઓર્ડર ૭ રૂલ ૧૧ હેઠળનો વાંધો પ્રતિવાદી દ્વારા ઉલ્લેખિત ચુકાદાઓના આધારે ગ્રાહ્ય છે?

પ્રકરણના તથ્યો:

૧૩. વાદીઓ પાર્શ્વનાથ રિઅલ્ટી પ્રાઇવેટ લિમિટેડ અને પાર્શ્વનાથ હાઉસિંગ ફાઇનાન્સ કોર્પોરેશન લિમિટેડ નામે વ્યવસાય ચલાવે છે; આ એવું નિગમિત

નામ છે જેમાં વાદી બાંધકામ પ્રવૃત્તિ ચલાવે છે. તેથી, વાદીઓ નિગમિત નામે, ખાસ કરીને “પાર્શ્વનાથ” શબ્દ સાથે, વ્યવસાય ચલાવે છે. વાદીઓનો આક્ષેપ છે કે પ્રતિવાદીએ અમદાવાદ શહેરની હદમાં, ખાસ કરીને “પાર્શ્વનાથ ડેવલપર્સ લિમિટેડ” નામથી, બાંધકામ પ્રવૃત્તિ શરૂ કરવાનો પ્રસ્તાવ કર્યો છે. તેથી, વાદીનો મુખ્ય તર્ક એ છે કે પ્રતિવાદીને ખાસ કરીને “પાર્શ્વનાથ” શબ્દ ધરાવતા નામે વ્યવસાય ચલાવવાથી પ્રતિબંધિત કરવામાં આવે. નોંધવા જેવું છે કે બંને વાદીઓ અને પ્રતિવાદી પૈકી કોઈનું પણ અલગ વ્યાપારચિહ્ન નથી અને તેથી વાદીઓએ પોતાના વેપારી નામ અને શૈલીમાં સમાયેલ અથવા બનેલા “પાર્શ્વનાથ” શબ્દના પાસિંગ ઓફ સંબંધે દાવો દાખલ કર્યો છે. જોકે પાસિંગ ઓફ સામાન્ય કાયદા હેઠળનો ઉપાય છે, તેમ છતાં, ટ્રેડ માર્ક અધિનિયમની કેટલીક જોગવાઈઓ ઉઠાવવામાં આવેલ પ્રશ્ન પર નોંધપાત્ર પ્રકાશ પાડે છે. તેથી, આ અદાલત અધિનિયમની નીચેની જોગવાઈઓનો ઉલ્લેખ કરે છે.

૧૪. કલમ ૨(૧)(ઝેડબી) હેઠળના વેપાર ચિહ્નની વ્યાખ્યા અનુસાર, વેપાર ચિહ્નનો અર્થ આ અધિનિયમની અન્ય જોગવાઈઓના સંબંધમાં એવો ચિહ્ન થાય છે, જે માલ અથવા સેવાઓના સંબંધમાં વેપારના પ્રવાહમાં, સંબંધિત સ્થિતિ મુજબ, તે માલ અથવા સેવાઓ અને એવા કોઈ વ્યક્તિ વચ્ચેનો સંબંધ દર્શાવવાના હેતુસર અથવા એવો સંબંધ દર્શાવે તે રીતે ઉપયોગમાં લેવાય છે અથવા ઉપયોગમાં લેવા માટે પ્રસ્તાવિત હોય છે, અને જેને માલિક તરીકે અથવા

મંજૂર ઉપયોગકર્તા તરીકે, તે વ્યક્તિની ઓળખ દર્શાવાય કે ન દર્શાવાય, ચિહ્નનો ઉપયોગ કરવાનો અધિકાર હોય; અને તેમાં પ્રમાણ વેપાર ચિહ્ન અથવા સમૂહ ચિહ્નનો પણ સમાવેશ થાય છે. કલમ ૨(૧)(એમ) “ચિહ્ન” ની વ્યાખ્યા કરે છે, જેમાં કોઈ ઉપકરણ, બ્રાન્ડ, મથાળું, લેબલ, ટિકિટ, નામ, સહી, શબ્દ, અક્ષર, અંક, માલનો આકાર, પેકેજિંગ અથવા રંગોના સંયોજન અથવા $\eta\pi\omega\iota\upsilon\gamma$ કોઈપણ સંયોજનનો સમાવેશ થાય છે. કલમ ૨(ઓ) “નામ” ની વ્યાખ્યા કરે છે, જેમાં નામનું કોઈપણ સંક્ષેપ સામેલ થાય છે.

૧૪.૧ કલમ ૨(૨)(સી) “ચિહ્નના ઉપયોગ” ની વ્યાખ્યા પ્રદાન કરે છે.....
(૨) સેવાઓના સંબંધમાં, તેવો અર્થ કરવો કે જાણે તે આવી સેવાઓની ઉપલબ્ધતા, પૂર્તિ અથવા નિર્વહ અંગેના કોઈપણ નિવેદન તરીકે અથવા તેના ભાગરૂપે ચિહ્નના ઉપયોગનો ઉદ્દેશ કરે છે. આ વ્યાખ્યાના પરિપ્રેક્ષ્યમાં, જો કોઈ વેપારી પોતાના માલ અથવા વ્યવસાયના સંબંધમાં વ્યવસાય ચલાવવા માટે કોઈ નામ અથવા શબ્દનો ઉપયોગ કરે છે અને જો અન્ય વ્યક્તિ વ્યવસાય ચલાવવા માટે તે જ નામ અથવા ભ્રમજનક રીતે સમાન નામનો ઉપયોગ કરે, તો તે વેપારી નામના પાસિંગ ઓફનો કિસ્સો બનશે.

૧૪.૨ “પાસિંગ ઓફ” શબ્દસમૂહની વ્યાખ્યા ટ્રેડ માર્ક્સ અધિનિયમ, ૧૯૯૯ ની જોગવાઈઓમાં નિર્ધારિત કરવામાં આવી નથી. કલમ ૨૭(૨) મુજબ, કોઈપણ વ્યક્તિ વિરુદ્ધ, એક વ્યક્તિના માલને બીજી વ્યક્તિના માલ તરીકે

પાસિંગ ઓફ કરવા બાબતે દાવો દાખલ કરવાનો હક અથવા તે સંદર્ભે ઉપલબ્ધ ઉપાયો, અધિનિયમની જોગવાઈઓથી અસપર્શિત રહે છે. કલમ ૧૩૪(૧)(સી) કોઈપણ ટ્રેડ માર્કના ઉપયોગમાંથી ઉત્પન્ન થતી પાસિંગ ઓફ બાબતની દાવાઓનો વિચારણ કરવા અદાલતોના અધિકારક્ષેત્રનો ઉલ્લેખ કરે છે. અધિનિયમની કલમ ૧૩૫ પાસિંગ ઓફ બાબતની દાવાઓમાં મનાઈદુકમ, નુકસાનભરપાઈ, ઉદ્વેગનકારી લેબલ્સ અને ચિહ્નોનો નાશ માટે હવાલે કરાવવાના ઉપાય, અથવા કાપછાંટ જેવા રાહતો માટે જોગવાઈ કરે છે.

૧૫.૧ પાસિંગ ઓફનો કાયદો તે સિદ્ધાંત પર આધારિત છે કે અયોગ્ય સ્પર્ધા ઈમાનદાર વ્યવસાયને નષ્ટ કરવાની દૃષ્ટિએ રચાયેલ હોય છે અને તેને મંજૂરી આપવી જોઈએ નહીં. કાયદાનો હેતુ વાણિજ્યિક ચાંચિયાગીરીને રોકવાનો છે. કાયદો માત્ર શુદ્ધ વેપારચિહ્નોના કેસો સુધી મર્યાદિત નથી, પરંતુ તે “ઘણો વધુ વ્યાપક સિદ્ધાંત, એવો સિદ્ધાંત કે અરજદારોની મિલકતને અપૂરણીય હાનિ થતી અટકાવવા માટે અદાલત હંમેશા મનાઈદુકમ દ્વારા હસ્તક્ષેપ કરશે” તેના પર આધારિત છે.

૧૫.૨ કોઈપણ વ્યક્તિ પોતાના માલ અને પોતાનો વ્યવસાય અન્ય વ્યક્તિના માલ અને વ્યવસાય સમાન છે એવો ખોટો રજૂઆત કરી શકતો નથી. અન્ય એવો સિદ્ધાંત છે કે કોઈપણ વ્યક્તિને પોતાના માલને અન્ય વ્યક્તિના માલ તરીકે રજૂ

કરવાનો કોઈ અધિકાર હોઈ શકતો નથી. [જોવો: ડૉ. એસ. વેંકટેશ્વરન દ્વારા ટ્રેડ માર્ક્સ એન્ડ પાસિંગ ઓફનો કાયદો, ૪૫૧ આવૃત્તિ, પાનું નં. ૪૬૪-૪૬૫]

વેપારી ભ્રમજન્ય રજૂઆત સામેની કાર્યવાહી અંગે:

૧૬.૧ પાસિંગ ઓફની કસોટીમાં એવો ભ્રમક પ્રતિનિધિત્વ સામેલ થાય છે, જે કોઈ વેપારી પોતાના સંભવિત ગ્રાહકો સમક્ષ કરે છે અને જેનો ચુકિતસંગત રીતે આગોતરો અંદાજ લગાવી શકાય એવો પરિણામ એ થાય કે બીજા વેપારીના વ્યવસાય અથવા સદ્ભાવને નુકસાન પહોંચે.

૧૬.૨ ગુડવિલ, મિથ્યા પ્રતિનિધિત્વ અને નુકસાન, પાસિંગ ઓફના અપકૃત્યના ત્રણ તત્વો છે, જેને ઘણીવાર પાસિંગ ઓફની “શાસ્ત્રીય ત્રિવેણી” તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

૧૬.૩ પાસિંગ ઓફનો કાયદો ક્રિસ્ટોફર વેડલો દ્વારા તેમના પુસ્તક “ધ લો ઓફ પાસિંગ ઓફ” ના ત્રીજા આવૃત્તિમાં “ભ્રમક પ્રતિનિધિત્વ દ્વારા અયોગ્ય સ્પર્ધા” સમાન ગણાવવામાં આવ્યો છે.

૧૬.૪ યુ.એસ.એ.માં પાસિંગ ઓફને અયોગ્ય સ્પર્ધાના એક સ્વરૂપ તરીકે ગણવામાં આવે છે અને તે વિષયનો ઉદ્દેશ તે જ શીર્ષક હેઠળ કરવામાં આવે છે. કેનેડામાં અદાલતો પાસિંગ ઓફનો નહીં, પરંતુ વાદીની વ્યક્તિગત ઓળખના

ગેરકાયદેસર આત્મસાત્કરણનો ઉલ્લેખ કરે છે, કારણ કે તેને “પોતાની વ્યક્તિગત ઓળખના વિશિષ્ટ વ્યાપારીકરણ દ્વારા લાભ મેળવવાનો માલિકી હક” હોય છે. [જુઓ: ટ્રેડ માર્ક્સ એન્ડ પાસિંગ ઑફ, લેખક પી. નારાયણન, ૬મી આવૃત્તિ, અધ્યાય ૨૫ – પાસિંગ ઑફ કાર્યવાહી, પાનું ૬૮૫ પરિચ્છેદ ૨૫.૦૧].

૧૬.૫ “પાસિંગ ઑફ” એક અપકૃત્ય છે અને મૂળરૂપે તે કપટ માટેની કાર્યવાહી તરીકે ઓળખાતું હતું. વેપારચિહ્નના માલિકને ભ્રમ ઉત્પન્ન કરે તેવું સમાન ચિહ્ન કોઈ પક્ષ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતું અટકાવવાનો અને ઉપરોક્ત દર્શાવેલ રાહતો મેળવવા માટે પાસિંગ ઑફ અંગે દાવો દાખલ કરવાનો અધિકાર છે. પાસિંગ ઑફની કાર્યવાહીમાં નીચે દર્શાવેલ ત્રણ બાબતો સ્થાપિત કરવી આવશ્યક છે, એટલે કે.

(૧) પ્રતિષ્ઠા; (૨) છલ અથવા ગૂંચવણ અને (૩) નુકસાન.

વેપારના નામનો અર્થ શું છે:

૧૭. “જે નામ હેઠળ કોઈ વ્યવસાય વેપાર કરે છે તે લગભગ હંમેશાં વેપારચિહ્ન હશે (અથવા જો તે વ્યવસાય સેવાઓ પ્રદાન કરે છે, તો સેવાચિહ્ન, અથવા બંને). તેમ છતાં, વેપારચિહ્ન અથવા સેવાચિહ્ન સંબંધિત પ્રશ્નોથી સ્વતંત્ર રીતે, કોઈ વ્યવસાયનું નામ (વેપારી વ્યવસાય હોય કે અન્ય કોઈ) સામાન્ય રીતે તેની સાથે એવી સદ્ભાવના જોડાયેલી હશે કે જેને અદાલતો રક્ષણ આપશે.

ત્યારબાદ, જ્યાં ક્યાં પ્રતિવાદી કંપનીનું નામ, અથવા તેનું ઇચ્છિત નામ, ભ્રમ પેદા કરવા માટે રચાયેલું હોય અને તેથી દાવેદાર પાસેથી વ્યવસાય ભટકાવી દેવા માટે, અથવા બંને વ્યવસાયોમાં ગૂંચવણ ઊભી કરવા માટે યોગ્ય હોય, ત્યાં પર્સિંગ ઑફ માટેની કાર્યવાહી જાળવાય છે. જો આ સ્થાપિત ન થાય તો કોઈ કેસ બનતો નથી. આ આધારને કાર્યવાહી ની તારીખ સુધી મર્યાદિત રાખવાનો નથી; અદાલત ભવિષ્યમાં વ્યવસાય કઈ રીતે ચલાવવામાં આવી શકે તે બાબતને પણ ધ્યાનમાં લેશે, અને કાર્યવાહી ની તારીખે જેમ ચલાવવામાં આવતો હતો એ જ રીતે ચોક્કસપણે ન પણ ચલાવવામાં આવે તે બાબતને પણ ધ્યાનમાં લેશે. જ્યાં વ્યવસાયમાં ગૂંચવણ થવાની સંભાવના હોય, ત્યાં પ્રતિબંધાજ્ઞા આપવામાં આવશે, ભલે પ્રતિવાદીએ તે નામ નિર્દોષપણે અપનાવ્યું હોય અને ભલે દાવેદારે તે નામનો વધુ ઉપયોગ ન કરવાનો નિર્ણય કર્યો હોય.” [જુઓ કેર્લી’સવેપારચિહ્નો અને વેપારનામોના કાયદો (૧૩મી આવૃત્તિ, પાનું ૪૮૭, પરિચ્છેદ ૧૪.૧૯૦].

૧૭.૧ જ્યાં કોઈ કંપનીનું નામ કોઈ ચોક્કસ માલ અથવા વ્યવસાય સંબંધે પ્રતિષ્ઠા પ્રાપ્ત કરી ચૂક્યું હોય, ત્યાં જો અન્ય કોઈ વ્યક્તિ ત્યારબાદ સમાન પ્રકારના માલ અથવા વ્યવસાય માટે ભ્રમ ઉત્પન્ન કરે એવું સમાન નામ અપનાવે, તો ત્યારપછીના એવા વ્યક્તિને એવો નામ હેઠળ પોતાનો વ્યવસાય ચલાવતા અટકાવવા માટે પ્રતિબંધક આદેશ દ્વારા રોકી શકાય છે. (જુઓ “ટ્રેડ માર્ક્સ

એન્ડ પાર્સિંગ ઓફ", ડહી આવૃત્તિ, પી. નારાયણન દ્વારા, પાનું ૮૦૦-૮૦૧ પરિછેદ ૨૫.૧૦૪).

૧૭.૨ વેપાર નામો પર લાગુ પડતા ભ્રમજનક રજૂઆતના કાયદા. શબ્દના કડક અર્થમાં વેપારચિહ્ન સિવાય, કોઈ વેપારી પોતાના વ્યવસાય અથવા માલની ઓળખ દર્શાવવા માટે નામનો ઉપયોગ કરી શકે છે. ચિહ્નની વ્યાખ્યામાં નામનો સમાવેશ થાય છે. તેથી વેપાર નામ વેપારચિહ્નના હેતુને પણ પૂર્ણ કરી શકે છે. જ્યાં વ્યવસાય એવો હોય કે જેમાં કોઈ માલના વેચાણનો સમાવેશ થતો ન હોય, ત્યાં એવો વ્યવસાય અનિવાર્ય રીતે વેપાર નામ અથવા શૈલી હેઠળ ચલાવવામાં આવે છે. નિશ્ચિત વ્યાવસાયિક સેવાઓ પ્રદાન કરતી વ્યક્તિઓ, પેઢીઓ અથવા કંપનીઓ આ શ્રેણીમાં આવે છે. જે નામ હેઠળ એવો વ્યવસાય ચલાવવામાં આવે છે તેને "વેપાર નામ" કહેવાય છે. વ્યવસાયની પ્રતિષ્ઠા અથવા સદ્ભાવના ઘણીવાર વેપાર નામ સાથે સંકળાયેલી હોય છે, જેને અદાલતો દ્વારા સંરક્ષણ આપવામાં આવે છે. તેથી, સ્પર્ધકો દ્વારા તેમના નામોની નકલ કરવાથી તેમના વ્યવસાયને નુકસાન પહોંચડે. કાયદો એવો છે કે કોઈપણ વ્યક્તિને પોતાનો વ્યવસાય એવી રીતે ચલાવવાનો અધિકાર નથી કે જેથી તે એવો ભાસ થાય કે તે અન્યનો વ્યવસાય છે, અથવા કોઈપણ રીતે અન્યના વ્યવસાય સાથે જોડાયેલો છે. જ્યાં કોઈ વ્યક્તિ એવું નામ વાપરે છે અથવા એવું નામ વાપરવાનો ઇરાદો ધરાવે છે કે જે ભ્રમ પેદા કરવાની શક્યતા ધરાવે છે અને તેના પરિણામે વાદીનો

વ્યવસાય પ્રતિવાદી તરફ વળી જાય અથવા બન્ને વ્યવસાયોમાં ગૂંચવણ ઊભી થાય, તેવા કેસોમાં લાગુ પડતા કાયદાના સામાન્ય સિદ્ધાંતો માલના વેચાણ સંબંધિત સામાન્ય ભ્રમજનક રજૂઆતના કેસોમાં લાગુ પડતા સિદ્ધાંતોને સમાન છે.

૧૭.૩ પાર્સિંગ ઓફ અંગેના કાનૂનનો હેતુ સંપત્તિના કોઈક સ્વરૂપનું સંરક્ષણ કરવો છે — સામાન્ય રીતે વાદીની તેની વ્યવસાયમાં અથવા તેના માલમાં અથવા તેની સેવાઓમાં અથવા તે જે કૃતિ ઉત્પન્ન કરે છે તેમાં રહેલી પ્રતિષ્ઠાનું, અથવા તે પ્રકારની અન્ય કોઈ બાબતનું. વ્યવસાયની પ્રતિષ્ઠા સામાન્ય રીતે ચિહ્ન, નામ, સજાવટ અથવા અન્ય ઓળખચિહ્ન દ્વારા પ્રતિબિંબિત થાય છે. પાર્સિંગ ઓફ એક દીવાની અન્યાયનું સ્વરૂપ છે. પાર્સિંગ ઓફનો મૂળભૂત કાનૂન લગભગ સંપૂર્ણપણે કોમન લો, અર્થાત્ કેસ કાનૂન, પર આધારિત છે. અધિનિયમ માત્ર પ્રક્રિયાના નિયમો અને ઉપલબ્ધ ઉપચારો અંગે જ વ્યવસ્થા કરે છે.

ભયજન્ય પૂર્વઅટકાયતી કાર્યવાહી:

૧૮. વાદીઓ રજૂ કરે છે કે દાવો “કિવચા ટાઈમેટ એક્શન” પર આધારિત છે. તેથી, “કિવચા ટાઈમેટ એક્શન” નો અર્થ શું થાય છે? –

૧૮.૧ “કિયયા ટાઇમેટ કાર્યવાહી: આ લેટિન શબ્દ છે, જેનો અર્થ ‘કારણ કે તેને ભય છે અથવા શંકા થાય છે’ એવો થાય છે. કાનૂની પરિભાષામાં તેની વ્યાખ્યા એવી કરવામાં આવી છે કે એવી કાર્યવાહી જેના દ્વારા કોઈ વ્યક્તિને કોઈ ધમકાવાયેલ કૃત્ય કરવામાં આવતું અટકાવવા અથવા નિર્વારિત કરવા માટે પ્રતિબંધક આદેશ મળી શકે, અને એવું કૃત્ય જો કરવામાં આવે તો તેને મહત્વપૂર્ણ નુકસાન થાય, તથા જેના માટે નાણાંકીય વળતર કોઈ પૂરતું અથવા ચથેષ્ટ ઉપાય ન બને, તેમ માર્સ ઇન્કોર્પોરેટેડ વિ. કુમાર કૃષ્ણ મુકર્જી (૨૦૦૩ (૨૬) પીટીસી ૬૦ ખાતે ૬૪ (ડેલ)) માં ઓસ્બોર્ન્સ કોન્સાઇઝ લો ડિક્શનરી [સ્વીટ એન્ડ મેક્સવેલ (લંડન), ૮મી આવૃત્તિ ૧૯૯૩; બોર અને રધરફોર્ડ] માંથી ઉદ્ધૃત કરવામાં આવ્યું છે. પાસિંગ ઓફ માટેની કાર્યવાહીમાં વાદીએ એ સ્થાપિત કરવું પડે છે કે પ્રતિવાદીની પ્રવૃત્તિઓ અથવા પ્રસ્તાવિત પ્રવૃત્તિઓ પાસિંગ ઓફ તરફ દોરી જશે. તેથી, કિયયા ટાઇમેટ કાર્યવાહી જાળવી શકાય. (કમ્પ્યુટર વિઝન [૧૯૭૫] આરપીસી ૧૭૧; બ્રિટિશ મેડિકલ એસોસિએશન વિ. માર્શ (૧૯૩૧) ૪૮ આરપીસી ૫૬૫; જહોન ડિકિન્સન વિ. એપ્સલી પ્રેસ (૧૯૩૭) ૫૪ આરપીસી ૨૧૯; ડેલાવેલ્સ વિ. હેરી (૧૯૪૬) ૬૩ આરપીસી ૧૦૩. (જુઓ “લો ઓફ ટ્રેડ માર્ક્સ એન્ડ પાસિંગ ઓફ” પી. નારાયણન દ્વારા, (૬મી આવૃત્તિ) – પરિષદ ૨૫.૪૩, પાનું ૭૨૩.

૧૮.૨ કિવયા ટિમેટ કાર્યવાહીનો હેતુ એવી હાનિનું નિવારણ કરવો છે, જે હજી સુધી થઈ નથી પરંતુ થવાની છે.

૧૮.૩ કોઈપણ પરિસ્થિતિમાં, પ્રતિવાદીએ અમદાવાદમાં પોતાનું કોર્પોરેટ નામ પારશ્વનાથ, જેમાં “પાર્શ્વનાથ” શબ્દ સમાવેશ પામે છે, તેનો ઉપયોગ કરવાની ધમકી આપી છે, જે વાદીગણના નામો સાથે અનુસંગિક રીતે સંકળાયેલો છે અને તેથી ભ્રમ તથા ગૂંચવણ ઊભી થવાની સંભાવના છે. હકીકતમાં, એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે પ્રતિવાદી દ્વારા ઉપરોક્ત જાહેરાતો પ્રકાશિત થયા બાદ, વાદીગણને વિવિધ વ્યક્તિઓ પાસેથી અનેક ફોન કોલ્સ પ્રાપ્ત થયા હતા, જેમાં પૂછપરછ કરવામાં આવી હતી કે શું વાદીગણે અન્ય કેટલાક ભાગીદારો સાથે દેશના વિવિધ ભાગોમાં પોતાના વ્યવસાયનો વધુ વિકાસ શરૂ કર્યો છે.

૧૮.૪ ઉપરોક્ત કાનૂની સ્થિતિને ધ્યાનમાં લેતા, વેપાર નામના પાસિંગ ઑફ સાથે સંબંધિત બાબતમાં, પ્રતિવાદી દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતા “પાર્શ્વનાથ” શબ્દવાળા વેપાર નામના પાસિંગ ઑફ અંગે વાદી દ્વારા પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ દાખલ કરવામાં આવેલ હાલનો દાવો કાયદેસર રીતે ચલાવી શકાય તેવો છે કે કેમ, તે પ્રશ્નનું નિર્ધારણ કરવું પડશે. આ પ્રશ્નનો જવાબ આપવા માટે, આ અદાલતે નીચે દર્શાવેલ અધિકરણોનો સંદર્ભ લેવો પડશે:

૧૮.૪એ માનનીય બોમ્બે વડી અદાલતે, ધ નેશનલ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા વિ. ધ નેશનલ બેંક ઓફ ઇન્ડોર, જે (૧૯૨૨) ૨૪ બી.એલ.આર. ૧૧૮૧ માં અહેવાલિત છે, મુદ્દા, ન્યાયાધીશ અનુસાર, નીચે મુજબ ઠરાવ્યું હતું:

૧૮.૫ “જે સિદ્ધાંતોના આધારે આ મામલો નક્કી થવો જોઈએ તે સુસ્થાપિત છે. મૂળભૂત સિદ્ધાંત એ છે કે કોઈ વ્યક્તિ એવું નામ ધારણ કરીને વ્યવસાય ન કરે જે વાદીના નામ સાથે એટલું નજીકથી મળતું આવતું હોય કે જનતા તેને ભૂલથી તે જ નામ તરીકે સમજી બેસે: હેન્ડ્રિક્સ વિ. મોન્ટેગુ; અન્ય શબ્દોમાં, કોઈ વ્યક્તિએ પોતાનો વ્યવસાય એવી રીતે ચલાવવો નહીં કે તેનાથી એવું પ્રતિનિધિત્વ થાય કે તેનો વ્યવસાય અન્ય કોઈ વ્યક્તિનો વ્યવસાય છે: [મર્યન્ટ બેંકિંગ કંપની ઓફ લંડન વિ. મર્યન્ટ્સ’ જોઈન્ટ સ્ટોક બેંક]. આ પ્રકારના મામલાઓમાં નક્કી કરવાનું પ્રશ્ન એ છે કે માનવીય વ્યવહારોના સામાન્ય પ્રવાહમાં એકને બીજા સાથે ગૂંચવાઈ જવાની સંભાવના છે કે નહીં: [હેન્ડ્રિક્સ વિ. મોન્ટેગુ]. વાદીઓએ જે નામ અંગે ફરિયાદ કરી છે તે નામ અપનાવતા સમયે પ્રતિવાદીનો કોઈ કપટપૂર્ણ ઇરાદો હતો તે સાબિત કરવું આવશ્યક નથી. જો વાદીઓ એ સાબિત કરે કે પ્રતિવાદીએ જે નામ ધારણ કર્યું છે અને જેના અંગે વાદીઓએ ફરિયાદ કરી છે તે કૃત્ય વાદીઓના હકોને હાનિ પહોંચાડે છે, તો એટલું પૂરતું છે: [નોર્થ ચેશાયર એન્ડ મેન્યેસ્ટર બ્રુઅરી કંપની વિ. મેન્યેસ્ટર બ્રુઅરી કંપની]. આવા મામલાઓમાં નામમાં માલિકીહક અથવા

એકાધિકારનો કોઈ પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી. આ વિષયક મામલાઓ જે સિદ્ધાંત પર આધારિત છે તે એવો નથી કે શબ્દમાં કોઈ મિલ્કત છે, પરંતુ એવો છે કે જે વ્યક્તિએ કોઈ નિર્ધારિત નામ હેઠળ વેપાર સ્થાપિત કર્યો છે અને તે નામ હેઠળ વ્યવસાય ચલાવે છે, તેની સામે બીજી કોઈ વ્યક્તિ એ જ નામ અથવા તેમાં થોડો ફેરફાર કરેલું એ જ પ્રકારનું નામ એવી રીતે ધારણ કરે કે લોકોને એવી માન્યતા સાથે તેની સાથે વ્યવહાર કરવા પ્રેરણા મળે કે તેઓ તે જ વ્યક્તિ સાથે વ્યવહાર કરી રહ્યા છે જેણે તે નામને પ્રતિષ્ઠા અપાવી છે, તો તે છેતરપિંડી ગણાય છે.

૧૮.૬ કોઈ વ્યક્તિએ વાદીના નામ સાથે એટલું નજીકથી મળતું આવતું નામ ધારણ કરીને વેપાર કરવો નહીં કે જનતા તે બાબતમાં ભ્રમિત થઈ તેને વાદીનું નામ માને. આ પ્રકારના મામલાઓમાં નક્કી કરવાની બાબત એ છે કે શું બંને નામો વચ્ચે એવી સમાનતા છે કે માનવીય વ્યવહારોના સામાન્ય પ્રવાહમાં એકને બીજા સાથે ગૂંચવાઈ જવાની શક્યતા હોય. વાદીઓએ જે નામ અંગે ફરિયાદ કરી છે તે નામ ધારણ કરતી વખતે પ્રતિવાદીનો કોઈ છેતરપિંડીનો આશય હતો તે સાબિત કરવું આવશ્યક નથી. જો વાદીઓ આ સાબિત કરે કે પ્રતિવાદી દ્વારા ફરિયાદ કરાયેલા નામનું ધારણ કરવાનું કૃત્ય વાદીના હકોને હાનિ પહોંચાડે છે, તો એટલું પૂરતું છે.

૧૮.૭ આ અદાલતની ઢિ-ન્યાયાધીશપીઠે (કોરમ: ડી.પી. દેસાઈ અને એમ.પી. ઠક્કર, જે તે સમયે હતાં, જે.જે.) સિમાટુલ કેમિકલ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ પ્રા. લિ.

વિ. સિબાટુલ લિમિટેડ, જે ૧૯૭૮ (૧૯) જી.એલ.આર. ૩૧૫, (પૃ. ૩૧૭) માં અહેવાલિત છે, તે મામલામાં “નામમાં શું છે?’ એવું કહેતાં પહેલાં ઘણો વિચાર કરવો પડશે, કારણ કે સર્વ કંઈ નામને કેન્દ્રમાં રાખીને જ ફરે છે” એવી ટિપ્પણીઓથી શરૂઆત કરી હતી, જે હાલના મામલામાં પણ લાગુ પડે છે. ઉક્ત ચુકાદામાં ક્લિ-ન્યાયાધીશપીઠે ધ નેશનલ બેન્ક ઓફ ઇન્ડિયા વિ. ધ નેશનલ બેન્ક ઓફ ઇન્ડોર (૨૪ બી.એલ.આર. ૧૧૮૧) ના મામલામાં બોમ્બે વડી અદાલતના નિર્ણયનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો અને નોર્થ ચેશાયર બ્રૂઅરીઝ કેસ તથા અન્ય કેસોમાં અર્લ ઓફ હેલ્સબરી એલ.સી.ના ચુકાદા સહિતના અનેક અંગ્રેજી નિર્ણયો પર વિચાર કર્યો હતો અને અંતે પરિચ્છેદ ૯ (પૃષ્ઠ ૩૨૮) માં આ અદાલતે નીચે મુજબ નોંધ્યું હતું:

૧૮.૮ “પરા ૯. જે રીતે કોઈ નાગરિકને તેની જંગમ અને સ્થાવર મિલ્કતો બાબતે રક્ષણ મેળવવાનો હક છે, તે જ રીતે તેને ગૂડવિલમાં રહેલા તેના માલિકીના હકો બાબતે પણ રક્ષણ માગવાનો હક છે. જેમ અદાલત કોઈ નાગરિકની મિલ્કતની ચોરી થવા દેતી નથી, તેમ તે કોઈ નાગરિકે કમાવેલી ગૂડવિલની ચોરી પણ થવા દેશે નહીં. આ મુદ્દાનો એક બીજો પરિમાણ પણ છે. જો ગ્રાહકોના મનમાં ગૂંચવણ ઊભી થવાનો કોઈ ભય હોય અને તેમને એવી માન્યતા તરફ દોરી જવાની સંભાવના હોય કે હકીકતમાં એક્સ દ્વારા ઉત્પાદિત કરવામાં આવેલ ઉત્પાદન વાય દ્વારા અથવા વાય સાથે સંકળાયેલા કોઈ વ્યક્તિ

દ્વારા ઉત્પાદિત કરવામાં આવ્યું છે, તો ગ્રાહકોનું રક્ષણ કરવું જરૂરી બને છે. જ્યારે કોઈ ગ્રાહક અથવા ખરીદદાર ખરીદી કરે છે, ત્યારે તેને આ બાબતની ખાતરી મળવાનો હક છે કે તે એ જ માલ ખરીદી રહ્યો છે જે તે ઇચ્છે છે અને એવો માલ જે એવી સંસ્થા દ્વારા ઉત્પાદિત કરવામાં આવ્યો છે જેના પર તેને વિશ્વાસ છે, અને એવો માલ નહીં કે જે બીજી કોઈ એવી સંસ્થા દ્વારા ઉત્પાદિત કરવામાં આવ્યો છે જેને ગ્રાહક અથવા ખરીદદાર ઓળખતો નથી, અને તે પણ માત્ર એટલા માટે કે તેને છેતરીને એવી માન્યતા કરાવવામાં આવી છે કે ઉત્પાદન પહેલાની સંસ્થા દ્વારા ઉત્પાદિત કરવામાં આવ્યું છે, જ્યારે હકીકતમાં તે પાછળની સંસ્થા દ્વારા ઉત્પાદિત કરવામાં આવ્યું હોય....”

૧૮.૯ ભાર્ટ ટાઈલ્સ પી.લિમિટેડ વિ. ભાર્ટ ટાઈલ્સ એમ.એફ.જી. કંપની, અહેવાલિત ૧૯૭૮ (૧૯) જી.એલ.આર. ૫૧૮ (બી.કે. મહેતા, જે. મુજબ) ના કેસમાં, ઉપરોક્ત નેશનલ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા (ઉપરોક્ત) ના બેંક કેસનો ઉલ્લેખ કર્યા પછી, એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે સંબંધિત સિદ્ધાંતો સત્તાધિકૃત નિર્ણયો દ્વારા સુપ્રસિદ્ધ અને સ્થાપિત થયેલા છે. જે નામ હેઠળ કોઈ વ્યવસાય વેપાર કરે છે તે નામ લગભગ હંમેશા વેપારચિહ્ન હોય છે અને વેપારરૂપે ચાલતા વ્યવસાય અને વેપારનામ વચ્ચે ભેદ પાડવો, અશક્ય ન હોય તો પણ, સદા કઠિન માનવામાં આવે છે.

૧૮.૧૦ લક્ષ્મીકાંત વી પટેલ વિ. ચેતનભાઈ શાહ અને અન્ય એકના કેસમાં, જે (૨૦૦૨) ૩ એસ.સી.સી. ૬૫ માં અહેવાલિત છે, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે પરિચ્છેદ ૮, ૧૦, ૧૧ અને ૧૨ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

૧૮.૧૧ “ફરો ૮ – વેપાર અને વ્યવસાયમાં તે સામાન્ય બાબત છે કે કોઈ વેપારી અથવા વ્યવસાયી એવું નામ અને/અથવા ચિહ્ન અપનાવે છે જેના હેઠળ તે પોતાનો વેપાર અથવા વ્યવસાય ચલાવે. કેલી મુજબ (લો ઓફ ટ્રેડ માર્ક્સ એન્ડ ટ્રેડ નેમ્સ, ૧૨મી આવૃત્તિ, ફરો ૧૬.૪૮), જે નામ હેઠળ કોઈ વ્યવસાય વેપાર કરે છે તે લગભગ હંમેશા વેપારચિહ્ન હશે (અથવા જો વ્યવસાય સેવાઓ પૂરી પાડે છે, તો સેવા ચિહ્ન, અથવા બંને). તેમ છતાં, વેપારચિહ્ન અથવા સેવા ચિહ્ન સંબંધિત પ્રશ્નોથી સ્વતંત્ર રીતે, સદભાવનાનું નામ એવું છે જેને અદાલતો રક્ષણ આપશે. ત્યારબાદ, જ્યાં જ્યાં પ્રતિવાદી કંપનીનું નામ, અથવા તેનું આશયિત નામ, ભ્રમ પેદા કરવા માટે રચાયેલ હોય, અને તે રીતે વાદીઓ પાસેથી વ્યવસાય ભટકાવવા માટે, અથવા બંને વ્યવસાય વચ્ચે ગૂંચવણ ઊભી કરવા માટે યોગ્ય હોય, ત્યાં પસાર-બંધની કાર્યવાહી ટકી શકે. જો આ સ્થાપિત ન થાય તો કોઈ કેસ બનતો નથી. આ આધારને કાર્યવાહી શરૂ થયાની તારીખ સુધી મર્યાદિત રાખવાનો નથી; અદાલત ભવિષ્યમાં વ્યવસાય કેવી રીતે ચલાવવામાં આવી શકે તે બાબતને પણ ધ્યાનમાં લેશે, અને કાર્યવાહી થયાની તારીખે જેમ ચલાવવામાં આવતો હતો તે જ રીતે ચોક્કસપણે ચલાવવામાં ન

આવે તે બાબતને પણ ધ્યાનમાં લેશે. જ્યાં વ્યવસાયમાં ગૂંચવણ થવાની સંભાવના હોય, ત્યાં પ્રતિવાદીએ તે નામ નિર્દોષભાવથી અપનાવ્યું હોય તો પણ પ્રતિબંધાજ્ઞા આપવામાં આવશે. એક્સ એક્સ એક્સ એક્સ એક્સ એક્સ એક્સ એક્સ

૧૮.૧૨ " ફરો ૧૦ – કોઈ વ્યક્તિ વેપારી નામ અથવા શૈલી હેઠળ પોતાની વસ્તુઓ વેચી શકે છે અથવા વ્યવસાય જેવા પ્રસંગે પોતાની સેવાઓ પૂરી પાડી શકે છે. સમય વિતી જતાં, વ્યક્તિ સાથે સંકળાયેલા આવા ધંધા અથવા સેવાઓ પ્રતિષ્ઠા અથવા સદ્ભાવના પ્રાપ્ત કરે છે, જે મિલ્કતનું સ્વરૂપ ધારણ કરે છે અને જેનું અદાલતો દ્વારા રક્ષણ કરવામાં આવે છે. કોઈ સ્પર્ધક એ જ નામે અથવા તે નામની નકલ કરીને વસ્તુઓ અથવા સેવાઓનું વેચાણ શરૂ કરે, તો તે તે નામમાં હક ધરાવનારના ધંધાને નુકસાન પહોંચાડે છે. કાયદો કોઈને પણ પોતાનો ધંધો એ રીતે ચલાવવાની પરવાનગી આપતો નથી કે જેથી ગ્રાહકો અથવા મુકદ્દમાદારોને એવો વિશ્વાસ થાય કે કોઈ અન્યની માલિકીની વસ્તુઓ અથવા સેવાઓ તેની પોતાની છે અથવા તેની સાથે સંકળાયેલી છે. પાછળનો વ્યક્તિ એવું કપટપૂર્વક કરે છે કે અન્ય રીતે, તે મહત્વનું નથી. તેના બે કારણો છે. પ્રથમ, પ્રામાણિકતા અને ન્યાયસંગત વ્યવહાર વ્યવસાયની દુનિયામાં મૂળભૂત નીતિઓ છે અને હોવી જ જોઈએ. બીજું, જ્યારે કોઈ વ્યક્તિ પોતાના ધંધા અથવા સેવાઓ સંદર્ભે એવું નામ અપનાવે છે અથવા અપનાવવાનો ઇરાદો રાખે

છે, જે પહેલેથી જ કોઈ અન્યનું છે, ત્યારે તે ગૂંચવણ ઊભી કરે છે અને કોઈ અન્યના ગ્રાહકો તથા મુકદ્દમાદારોને પોતાની તરફ વાળવાની પ્રવૃત્તિ ધરાવે છે અને તે દ્વારા નુકસાન સર્જાય છે”.

૧૮.૧૩ “ફરો ૧૧ – ટોર્ટના કાયદા વિષે સેલ્મન્ડ અને હ્યુસ્ટન (૨૦મી આવૃત્તિ, પૃષ્ઠ ૩૯૫ ઉપર) આ પ્રકારની હાનિને “હાનિકારક અસત્ય નિવેદન” તરીકે ઓળખાવે છે અને નોંધે છે કે તેને “અનુચિત રીતે નામ આપવામાં આવ્યું છે” તરીકે “પાસિંગ-ઓફ” કહેવામાં આવ્યું છે અને જણાવે છે:

આ અપકૃત્યનો કાનૂની અને આર્થિક આધાર એ છે કે મિલકતના તે અધિકારને રક્ષણ આપવામાં આવે, જે કોઈ નિશ્ચિત નામ, ચિહ્ન અથવા ઢબમાં નહીં પરંતુ સ્થાપિત વ્યાવસાયિક, વાણિજ્યિક અથવા વ્યવસાયિક પ્રતિષ્ઠા અથવા સદભાવનામાં અસ્તિત્વ ધરાવે છે. તેથી, આવા નામ, ચિહ્ન, વર્ણન અથવા અન્ય રીતે એવી પદ્ધતિથી માલસામાનનું વેચાણ કરવું અથવા વ્યવસાય ચલાવવો કે જેથી જનતા ભ્રમિત થઈને એવું માને કે તે માલસામાન અથવા વ્યવસાય અન્ય વ્યક્તિનો છે, તો તે બીજી વ્યક્તિ દ્વારા દાખલ કરાયેલા દાવામાં કાર્યવાહીયોગ્ય અયોગ્ય કૃત્ય બને છે. આ પ્રકારની હાનિને સામાન્ય રીતે, ભલે અચોક્કસ રીતે, પોતાના માલસામાન અથવા વ્યવસાયને અન્યના માલસામાન અથવા વ્યવસાય તરીકે પસાર કરવાનો ભ્રમ પેદા કરવો એવું કહેવામાં આવે છે અને તે હાનિકારક અસત્ય નિવેદનના અયોગ્ય કૃત્યનું સૌથી મહત્વપૂર્ણ

ઉદાહરણ છે. પાસિંગ-ઓફની સંકલ્પનાનો સાર એ છે કે માલસામાન વાસ્તવમાં પોતાના વિષે અસત્ય રજૂઆત કરે છે, એટલે કે તે પોતાના વિષે એવું કંઈક દર્શાવે છે જે ભ્રમ પેદા કરવા માટે અનુરૂપ હોય. આ વિષયક કાયદો વેપારીઓને અન્યાયી સ્પર્ધાના તે સ્વરૂપ સામે રક્ષણ આપવા માટે રચાયેલો છે, જેમાં ખોટા અથવા ભ્રમજનક ઉપાયો દ્વારા સ્પર્ધી વેપારીઓએ પહેલેથી પ્રાપ્ત કરેલી પ્રતિષ્ઠાનો લાભ પોતાને માટે હસ્તગત કરવામાં આવે છે.

૧૮.૧૪ “પરિછેદ ૧૨ – ઓર્ટલી વિ. બોમેન [૧૯૫૭ આરપીસી ૩૮૮ સીએ] માં (પૃષ્ઠ ૩૯૭ પર) પાસિંગ-ઓફ કાર્યવાહીની સારસ્વરૂપતા એ રીતે નિર્ધારિત કરવામાં આવી હતી કે આપેલ ચિહ્ન અથવા ગેટ-અપના ઉપયોગ પર આધારિત પાસિંગ-ઓફના કોઈપણ દાવાની સફળતા માટે આ આવશ્યક હતું કે વાદી એ બતાવી શકે કે વિવાદિત ચિહ્ન અથવા ગેટ-અપ દેશની અંદર ઉપયોગ દ્વારા વાદીના માલની વિશિષ્ટ ઓળખરૂપ બની ગયું છે, જેથી વાદી જે પ્રકારના માલનો વેપાર કરે છે તે પ્રકારના કોઈપણ માલ સંબંધે તે ચિહ્ન અથવા ગેટ-અપનો ઉપયોગ એ દેશના વેપારવર્તુળ અને જનતા દ્વારા એ અર્થમાં સમજવામાં આવશે કે તે માલ વાદીનો માલ છે. આ, વાદીએ તે ચિહ્ન અથવા ગેટ-અપનો ઉપયોગ કર્યો હોવા કે તેને પ્રસિદ્ધ કર્યું હોવા, અને તે ચિહ્ન અથવા ગેટ-અપનો સંબંધ તેના માલ સાથે છે તે કારણે, તે પ્રકારના માલ સંબંધે તે ચિહ્ન અથવા ગેટ-અપના વિશિષ્ટ ઉપયોગનો એક અર્ધ-માલિકીહક પ્રાપ્ત થવાની

સ્વરૂપવાળી બાબત છે. એવો હક, વાદી સિવાયના માલ સંબંધે એ જ અથવા ભ્રમ પેદા કરે તેવું સમાન ચિહ્ન, ગેટ-અપ અથવા નામ વાપરનાર કોઈપણ વ્યક્તિ દ્વારા ભંગાય છે. પસિંગ-ઓફ કાર્યવાહીના ત્રણ તત્વો છે માલની પ્રતિષ્ઠા, ભ્રમ પેદા થવાની સંભાવના અને વાદીને નુકસાન થવાની શક્યતા. અમારા મત મુજબ, જે જ સિદ્ધાંત વેપારચિહ્ન પર લાગુ પડે છે, તે વેપારનામ પર પણ લાગુ પડે છે”.

૧૯. ઉપરોક્તને ધ્યાને લેતા, મુદ્દા નં. ૧૨.૪એ સુધી જ્યાં સુધી પ્રશ્ન છે, ત્યાં સુધી પ્રતિવાદી સામે વાદીઓ દ્વારા કિંવચા ટાઇમેટ કાર્યવાહી તરીકે દાખલ કરાયેલ પસિંગ ઓફ કાર્યવાહી સંબંધે વાદીઓનો હાલનો દાવો કાયદેસર રીતે ચલણીય છે. બીજો મુદ્દો અને ત્રીજો મુદ્દો સાથે મળીને: (ફરો ૧૨.૫બી અને ૧૨.૬સી)

૨૦.૧ આ મામલામાં પ્રતિવાદીની એક દલીલ એવી છે કે દીવાની અદાલતને આ દાવો સ્વીકારવા, તેની સુનાવણી કરવા અને તેનો વિચારણ ચલાવવા માટે પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર નથી; તે માટે આ અદાલતે દીવાની કાર્યવાહી સંહિતાની કેટલીક જોગવાઈઓનો સંદર્ભ લેવો પડે છે.

૨૦.૨ દીવાની પ્રક્રિયા સંહિતામાં, દાવો દાખલ કરતી વખતે અનુસરવાની પ્રક્રિયાઓ કલમ ૧૫ થી ૨૦ માં નિર્ધારિત કરવામાં આવી છે.

દાવો દાખલ કરવાની જગ્યા:

૨૧.૧ “‘દાવો દાખલ કરવાની જગ્યા’ શબ્દો દ્વારા ૧૫-૨૦ ના મથાળામાં આવે છે, જે દ્વારાઓના એવા સમૂહને સૂચવે છે કે જે ભારતસ્થિત ભારતીય અદાલતોમાં તથા તેવા સ્થાનોમાં, જ્યાં આ સંહિતા લાગુ પડે છે, ભારતીય અદાલતો દ્વારા વિચારાધીન બની શકતા દાવાઓના સ્થાનિક સ્થળવિષયક ક્ષેત્રાધિકારનો ઉલ્લેખ કરે છે. દ્વારા ૧૫-૨૦ દાવો દાખલ કરવાની જગ્યા અંગેના નિયમો નિર્ધારિત કરે છે અને તેમાં કોઈ શંકા નથી કે તે દ્વારામાં આ અભિવ્યક્તિનો ઉપયોગ તે નિયમોના સંદર્ભમાં કરવામાં આવ્યો છે. તે નિયમો ભારતમાં તેવા સ્થાનોમાં, જ્યાં આ સંહિતા લાગુ પડે છે, સ્થળવિષયક અધિકારક્ષેત્રનું નિયમન કરે છે. તેઓ આંતરિક ચિંતાના વિષયો સાથે સંબંધ ધરાવે છે અને ભારતીય અદાલતો તેમની વિચારાધીન બાબતોમાં પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર સ્વીકારવા અંગેના નિયમો નિર્ધારિત કરે છે.” (રી : મુદ્દા - ધ કોડ ઓફ સિવિલ પ્રોસિજર - પાનું ૪૬૦).

૨૧.૨ સર્વોચ્ચ અદાલતે મેસર્સ ધોધા હાઉસ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં, ચુકાદાના પરિણેદ ૧૮ માં, નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે: (દીવાની કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૧૬ થી ૨૦ જુઓ):

૨૧.૩ “વાદહેતુ, જેમ કે સુસ્થાપિત છે, તે હકીકતોનો એવો સમૂહ છે જે કોઈ નિર્ધારિત મામલે સાબિત કરવો આવશ્યક હોય છે. વાદહેતુ, આ તો સ્વયંસ્પષ્ટ છે, જો સંબંધિત અદાલતના અધિકારક્ષેત્રની અંદર ઉત્પન્ન થાય, તો તે અદાલતને મામલો વિચારાધીન લેવા સક્ષમ બનાવે છે. દીવાની અદાલતના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રનું નિર્ધારણ દીવાની પ્રક્રિયા સંહિતાની જોગવાઈઓથી નિયંત્રિત થાય છે (સંક્ષેપમાં, 'સંહિતા'). સંહિતાની કલમ ૧૬ તે સ્થળે દાવાઓની સ્થાપના અંગે જોગવાઈ કરે છે જ્યાં દાવાનો વિષયવસ્તુસ્થિત હોય. સંહિતાની કલમ ૧૭ વિવિધ અદાલતોના અધિકારક્ષેત્રની અંદર આવેલી અચલ મિલકત સંબંધિત દાવાઓનો ઉલ્લેખ કરે છે. કલમ ૧૮ તે સ્થળ અંગે છે જ્યાં અદાલતોના અધિકારક્ષેત્રની સ્થાનિક મર્યાદાઓ અનિશ્ચિત હોય ત્યારે દાવો સ્થાપિત કરવો; જ્યારે સંહિતાની કલમ ૧૯ વ્યક્તિ અથવા જંગમ મિલકતને થયેલા નુકસાન બદલ વળતર માટેના દાવાઓનું પરિકલ્પન કરે છે. સંહિતાની કલમ ૨૦, જેના સાથે આ મામલે અમારો સંબંધ છે, તે જોગવાઈ કરે છે કે જે દાવાઓ સંહિતાની કલમો ૧૬ થી ૧૯ ની વ્યાપ્તિમાં આવતાં નથી, તેઓ ત્યાં સ્થાપિત કરવાના રહે છે જ્યાં પ્રતિવાદી નિવાસ કરે છે અથવા વાદહેતુ ઉત્પન્ન થાય છે.”

૨૧.૪ ત્યારબાદ, હું દિવાણી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૨૦નો ઉલ્લેખ કરું છું, જે નક્કી કરે છે કે ઉપરોક્ત મર્યાદાને આધીન રહી, જ્યાં પ્રતિવાદી નિવાસ કરે છે

અથવા જ્યાં કાર્યવાહીનું કારણ ઉદ્ભવે છે ત્યાં અન્ય દાવાઓ દાખલ કરવામાં આવે. ઉપરોક્ત મર્યાદાઓને આધીન રહી, દરેક દાવો એવી અદાલતમાં દાખલ કરવામાં આવશે કે જેના અધિકારક્ષેત્રની સ્થાનિક મર્યાદાઓની અંદર કાર્યવાહીનું કારણ સંપૂર્ણ રીતે અથવા તેના કોઈ ભાગરૂપે ઉદ્ભવે છે.

૨૧.૫ એ.બી.સી. લક્ષ્મીનાર્ટ પ્રા. લિ. વિ. એ.પી. એજન્સીઝ ના ૧૯૮૯ (૨) એસ.સી.સી. ૧૬૩ માં અહેવાલિત અગ્રણી કેસમાં, જેમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે “દાવા ઊભો થવાનો કારણ” નો શું અર્થ થાય છે તે અંગે નિર્ધારિત કર્યું છે. “ફ્કરો ૧૨ – દાવા ઊભો થવાનો કારણનો અર્થ એવો થાય છે કે દરેક તે હકીકત, જેનો ઇનકાર કરવામાં આવે તો, વાદીને અદાલતના ચુકાદા તરીકે પોતાના અધિકારને સમર્થન આપવા માટે સાબિત કરવી આવશ્યક બને. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, તે હકીકતોનો એવો સમૂહ છે કે જે, તેમના પર લાગુ પડતા કાયદા સાથે મળીને, વાદીને પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ રાહત મેળવવાનો અધિકાર આપે છે.

તેમાં પ્રતિવાદી દ્વારા કરાયેલ કોઈક કાર્યનો સમાવેશ અનિવાર્ય રીતે થવો જોઈએ, કારણ કે આવા કાર્યના અભાવે દાવાનો કારણ કોઈ પણ રીતે ઉદ્ભવી શકે નહીં. તે માત્ર જે અધિકારના ઉદ્ધંધન અંગે દાવો કરવામાં આવ્યો છે તે વાસ્તવિક ઉદ્ધંધન સુધી મર્યાદિત નથી, પરંતુ તે આધારિત હોય એવા તમામ મહત્વપૂર્ણ તથ્યોનો સમાવેશ કરે છે. તે આવા તથ્યો સાબિત કરવા માટે આવશ્યક પુરાવાનો

સમાવેશ કરતું નથી, પરંતુ અરજદારને હુકમનામું મેળવવા સક્ષમ બનાવે તે માટે તેને સાબિત કરવા પડતા દરેક તથ્યનો સમાવેશ કરે છે. જે કંઈ એવું હોય કે જો તે સાબિત ન થાય તો પ્રતિવાદીને તાત્કાલિક ચુકાદો મેળવવાનો અધિકાર પ્રાપ્ત થાય, તે બધું દાવાના કારણનો ભાગ હોવું જોઈએ. પરંતુ તેનો પ્રતિવાદી દ્વારા રજૂ કરવામાં આવનાર બચાવ સાથે કોઈપણ પ્રકારનો સંબંધ નથી, તેમજ તે અરજદાર દ્વારા માંગવામાં આવેલી રાહતના સ્વરૂપ પર પણ નિર્ભર કરતું નથી.”

આદેશ ૭ના નિયમો ૧, ૧૦ અને ૧૧ની જોગવાઈઓ પર વિચાર કરવો:

૨૨. દીવાની પ્રક્રિયા સંહિતાના આદેશ ૭ માં વાદપત્ર અંગે જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. આદેશ ૭ નિયમ ૧ માં વાદપત્રમાં સમાવવાના વિગતોની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. વાદપત્રમાં નીચે મુજબની વિગતો હોવી આવશ્યક છે. તેમાં, કલમ (ઈ) કાર્યવાહી માટેના કારણાનું રચન કરનાર હકીકતો અને તે ક્યારે ઉદ્ભવ્યું તેની જોગવાઈ કરે છે. કલમ (એફ) એ દર્શાવતી હકીકતોની જોગવાઈ કરે છે કે અદાલતને અધિકારક્ષેત્ર છે. આદેશ ૭ નિયમ ૧૦ માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે નિયમ ૧૦-એ ની જોગવાઈઓને આધીન રહી, વાદપત્ર વાદના કોઈપણ તબક્કે તે અદાલતમાં રજૂ કરવા માટે પરત કરવામાં આવશે જેમાં વાદ સંસ્થિત થવો જોઈએ હતો. એક વખત અદાલત આ નિષ્કર્ષે પહોંચે કે વાદના કોઈપણ તબક્કે તેને વિષયનો નિકાલ કરવાની અધિકારક્ષેત્ર નથી, ત્યારે યોગ્ય અદાલતમાં રજૂઆત માટે વાદપત્ર અરજદારને પરત કરવું પડે છે.

૨૨.૧ હુકમ ૭ નિયમ ૧૧ દાવાપત્રના નામંજૂરીની જોગવાઈ કરે છે. નીચેના કિસ્સાઓમાં દાવાપત્ર નામંજૂર કરવામાં આવશે: (એ) જ્યાં તે દાવાનો કારણ પ્રગટ કરતું નથી અને (બી) જ્યાં દાવાપત્રમાં કરવામાં આવેલા નિવેદન પરથી દાવો કોઈ કાયદાથી પ્રતિબંધિત હોવાનું જણાય.

૨૨.૨ દીવાની કાર્યવાહી સંહિતાના આદેશ ૭ નિયમો ૧૦ અને ૧૧ ની જોગવાઈઓ હેઠળ, જે બાબત પર વિચાર કરવો જરૂરી છે તે વાદપત્રમાં વાદી દ્વારા કરાયેલા કથનો તથા તેના સાથે રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજો છે. સી.પી.સી.ના આદેશ ૭ નિયમ ૧૦(૧) મુજબ, વાદપત્ર વાદના કોઈપણ તબક્કે તે અદાલતમાં રજૂ કરવા માટે સંબંધિત વ્યક્તિને પરત કરવાનું રહેશે, જેમાં તે વાદ દાખલ કરવામાં આવ્યો હોય. પ્રતિવાદીની કાર્યવાહી અંગે, જે બાબત પર વિચાર કરવો જરૂરી છે તે વાદપત્રમાં વાદીઓ દ્વારા કરાયેલા કથનો તથા તેના સાથે રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજો છે.

દાવાનો કારણ શું અર્થ ધરાવે છે:

૨૩. દાવાનું કારણ એટલે દાવો દાખલ કરવાનો અધિકાર. તેમાં એવા મૂળભૂત તથ્યોનો સમાવેશ થાય છે, જેઓ વાદી માટે રજૂ કરવા અને સાબિત કરવા અનિવાર્ય હોય છે. અન્ય શબ્દોમાં, તે “તથ્યોનો એવો સમૂહ છે જેને વાદી સફળ

થઈ શકે તે પહેલાં તેના દ્વારા સાબિત કરવો આવશ્યક છે”, અથવા “જે પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ વાદીને રાહત મેળવવાનો અધિકાર આપે છે”.

૨૩.૧ મુદ્દા ૧૨.૫(બી) ના જવાબ સંબંધે, વાદીઓ અને પ્રતિવાદી દ્વારા કરવામાં આવેલા કથનો પરથી એવું પ્રગટ થાય છે કે પ્રતિવાદીની જાહેરાતો અમદાવાદ શહેરની હદોમાં વ્યાપક પ્રસાર ધરાવતા સમાચારપત્રમાં પ્રકાશિત થઈ છે. હકીકતમાં, વાદીઓનો કેસ એવો છે કે વાદીઓએ પરિચ્છેદ નં. ૧૪ થી ૧૭ માં કરેલા નિવેદન મુજબ અમદાવાદ શહેરમાં ભ્રમ અને ગૂંચવણ સર્જઈ છે. તેથી, કારણહક અમદાવાદ શહેરમાં ઉદ્ભવ્યો છે અને, પરિણામે, અમદાવાદ સિટી સિવિલ અદાલતને પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ વાદીઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી દાવાને સ્વીકારવા અને તેનો વિચારણા કરવા અધિકારક્ષેત્ર રહેશે.

૨૩.૨ પસાર કરીને પોતાના માલ તરીકે ચલાવવાના દાવામાં, કાર્યવાહીની હકિકત ત્યાં ઉદ્ભવે છે જ્યાં નુકસાન થાય છે. પ્રતિવાદીએ એવો વાદ કર્યો હોવા છતાં કે તે અમદાવાદમાં વ્યવસાય ચલાવતું ન હતું, પ્રતિવાદીએ અમદાવાદના અખબારમાં આપેલી જાહેરાતોના કારણે અમદાવાદ શહેરમાં છેતરપિંડી અને ગૂંચવણ સર્જઈ હોવાનો તથ્ય, અમદાવાદની સિટી સિવિલ અદાલતને તે દાવો સ્વીકારવા અને તેની સુનાવણી ચલાવવા અધિકારક્ષેત્ર પ્રદાન કરવા માટે પૂરતું છે.

૨૪. અરજદારો દ્વારા દાવાપત્રમાં કરાયેલા કથન તથા અરજદારો દ્વારા તે સાથે નોંધ પર રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજોને ધ્યાનમાં લેતા, મારી દૃષ્ટિએ એવું કહી શકાય કે દાવો દાખલ કરવા માટેનો દાવાનું કારણ અમદાવાદમાં ઉદ્ભવ્યો છે અને તેથી અમદાવાદની સિટી સિવિલ અદાલતમાં દાવો ચલાવાપાત્ર છે.

૨૫. મેં ઉપરોક્ત જે ચર્ચા કરી છે, તેને ધ્યાનમાં લેતાં, પ્રતિવાદી દ્વારા સી.પી.સી.ના ઓર્ડર ૭ ના નિયમો ૧૦ અને ૧૧ હેઠળ આંક ૨૬ પર દાખલ કરાયેલ વાંધો નામંજૂર થવો આવશ્યક છે અને તે મુજબ તેને નામંજૂર કરવામાં આવે છે.

૨૫.૧ ફકરા નં. ૧૨.૫નીમાં ઉઠાવવામાં આવેલા મુદ્દા અંગે જ્યાં સુધી પ્રશ્ન છે, ત્યાં સુધી અરજદારનો દાવો અમદાવાદની સિટી સિવિલ અદાલતમાં ચલાવી શકાય એવો છે અને ફકરા ૧૨.૬સીમાં ઉઠાવવામાં આવેલા મુદ્દા અંગે, અર્થાત્ આ મુદ્દા અંગે, પ્રતિવાદીએ આંક ૨૬ પર હુકમ ૭ નિયમ ૧૦ હેઠળની આક્ષેપ બાબતે રજૂ કરેલી વર્તમાન અરજી આ તબક્કે નામંજૂર કરવામાં આવે છે.

૨૫.૨ ચોથો મુદ્દો, અર્થાત્ ૧૨.૭(ડી), એવો છે કે મૂળ પ્રતિવાદી તરફથી વિદ્વાન વકીલે રજૂ કર્યું છે કે ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧ હેઠળની તેમની અરજી કાયદેસર રીતે જાળવાપાત્ર છે અને તેમની દ્વારા ઉલ્લેખિત વિવિધ સત્તાધિક નિણયોનો વિચાર કરતાં, પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ પાસિંગ ઓફ કાર્યવાહી માટે

અરજદારો દ્વારા દાખલ કરાયેલ દાવો અમદાવાદની સિટી સિવિલ અદાલતમાં જાળવાપાત્ર નથી. આ દલીલના વિચાર માટે, “પૂર્વનિર્ણય” નો શું અર્થ થાય છે તે મને વિચારવું પડશે.

રપ.૩ ડિવિઝનલ કન્ટ્રોલર વિ. મહાદેવા શેટ્ટી ના કેસમાં, જે એ.આઈ.આર. ૨૦૦૩ એસ.સી. ૪૧૭૨ માં અહેવાલિત છે, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે:

“૨૩..... નિર્ણય સામાન્ય રીતે અદાલત સમક્ષના કેસ અંગેનો નિર્ણય હોય છે, જ્યારે નિર્ણયનો આધારભૂત સિદ્ધાંત, જે કેસ અનુસંધાને બાદમાં નિર્ણય માટે ઉપસ્થિત થાય તેમાં પૂર્વનિર્ણય તરીકે બાંધકામક હોય છે. તેથી, પછીના કેસમાં તે નિર્ણય લાગુ કરતાં, જે અદાલત તે મુદ્દે વિચારણા કરે છે, તેને અગાઉના નિર્ણય દ્વારા પ્રતિપાદિત સિદ્ધાંતનું સાવધાનીપૂર્વક નિર્ધારણ કરવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઈએ. કોઈ નિર્ણય ઘણીવાર તે કેસમાં સંકળાયેલા પ્રશ્ન પરથી પોતાનો સ્વભાવ ધારણ કરે છે, જેમાં તે આપવામાં આવ્યો હોય. પૂર્વનિર્ણયની વ્યાપ્તિ અને પ્રાધાન્ય કોઈ નિર્ધારિત પરિસ્થિતિની આવશ્યકતાઓથી પર અનાવશ્યક રીતે ક્યારેય વિસ્તૃત કરવું નહીં.

રપ.જ આઈ.ટી.સી. લિમિટેડ વિ. ડેટ્સ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ અને અન્યના કેસમાં અહેવાલિત (૧૯૯૮) ૨ એસ.સી.સી. ૭૦ ના ચુકાદા અંગે, ઉક્ત ચુકાદાનો સિદ્ધાંત તથ્યોના આધારે ભિન્ન પાડી શકાય એવો છે.

રપ.પ ઉક્ત કેસના તથ્યો પરથી એવું પ્રગટ થાય છે કે બેંકે દાવાપત્રમાં આઈ.ટી.સી. લિમિટેડ વિરુદ્ધ છેતરપિંડીનો આક્ષેપ કર્યો હતો, પરંતુ છેતરપિંડી અંગે કોઈ વિગતો આપી નહોતી અને કરવામાં આવેલ એકમાત્ર છેતરપિંડીનો આક્ષેપ એવો હતો કે આઈ.ટી.સી. લિ. દ્વારા તાડી કોંડા ફેમિલીને માલની ડિલિવરી કરવામાં આવી નહોતી. જેણે લેટર ઓફ ક્રેડિટ જારી કર્યો હતો એવી બેંકને આઈ.ટી.સી. લિ. અને તાડી કોંડા ફેમિલી વચ્ચેના મુખ્ય કરાર સાથે કોઈ સંબંધ ન હતો અને કેસના તથ્યોમાં છેતરપિંડી અંગેના નિવેદનો માત્ર આ હેતુથી કરવામાં આવ્યા હતા કે ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧ હેઠળ અરજી દાખલ કરવામાં આવે તો ઊભી થનારી કોઈપણ આપત્તિનો સામનો કરી શકાય. તે કેસમાં પ્રશ્ન એવો હતો કે વાદીઓને ખરેખર દાવાનું કારણ ઊભું થયું હતું કે કેમ. ઉક્ત ચુકાદાના પાનું ૭૫ પરના પરિષ્કેદ ૧૦ માં એવું નોંધવામાં આવ્યું છે કે બેંક ગેરંટીના અમલીકરણને અટકાવવા માટે અદાલતે સ્વીકારેલા એકમાત્ર અપવાદો છેતરપિંડી અથવા અપરિવર્તનીય નુકસાનના કેસો હતા. ઉક્ત ચુકાદામાં તે જ પરિષ્કેદમાં એવું નોંધવામાં આવ્યું હતું કે તે કેસ આવા અપવાદોની પરિધિમાં આવતો નહોતો અને તેથી, “અપીલકર્તાઓ વિરુદ્ધ કોઈ દાવાનું કારણ ઊભું થયું નહોતું.”

રપ.૬ ઉક્ત ચુકાદાના પાનું ૭૭ પરના પરિચ્છેદ નં. ૧૬ માં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે પ્રશ્ન એ છે કે વાદપત્રમાં દર્શાવ્યા મુજબનો વાસ્તવિક દાવાકારણ જણાવવામાં આવ્યો છે કે કેવળ ભાસમાન એવી કોઈ બાબત, જેથી સી.પી.સી.ના આદેશ ૭ નિયમ ૧૧ માંથી બહાર નીકળી શકાય. ઉક્ત કેસમાં વાદપત્રનું વિચારણ કરતાં, અદાલતે પાનું ૭૮ પરના પરિચ્છેદ નં. ૨૩ માં એવો નિષ્કર્ષ કર્યો કે વેચનારાઓ દ્વારા ખરીદદારોને માલ પુરો ન પાડ્યાનો આક્ષેપ માત્ર પોતાના બળે, કાયદાની દૃષ્ટિએ, કાયદાની આ શાખામાં સમજવામાં આવતા “કપટ” અંગેની દલીલ સમાન બનતો નથી. તેવી પરિસ્થિતિમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે સી.પી.સી.ના આદેશ ૭ નિયમ ૧૧ હેઠળ વાદપત્ર પરત કરવાનો આદેશ કર્યો. આ જ સંદર્ભમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે એલ.સી. હેઠળ માલની હિલચાલ વિના રકમ ઉપાડ્યાનો આક્ષેપ, કપટ આધારિત દાવાકારણ બનતો ન હોય ત્યારે, વાદપત્રમાં માત્ર “કપટ” શબ્દનો પુનરોચ્ચાર કરવાથી વાદીને કોઈ દાવાકારણ પ્રાપ્ત થતું નથી.

રપ.૭ ધોધા હાઉસ એન્ડ પટેલ ફીલ્ડ માર્શલ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ વિ. એસ.કે. મેંગી એન્ડ પી.એમ. ડીઝલ લિમિટેડના કેસમાં અહેવાલિત નિર્ણય, અહેવાલિત ૨૦૦૬(૩૨) પી.ટી.સી. પાનું ૧ = એ.આઈ.આર. ૨૦૦૬ એસ.સી. ૭૩૦, ઉપર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે. ઉક્ત કેસમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે વાદીઓની દિલ્હી ખાતે કોઈ શાખા કચેરી નહોતી અને તેથી તેઓ દિલ્હી સ્થિત

અદાલતના અધિકારક્ષેત્રનો આશ્રય લેવા હકદાર નહોતા. તે કેસમાં વિચારણા માટે ઉદ્ભવેલો પ્રશ્ન એ હતો કે વાદી દિલ્હી ખાતે વ્યવસાય કરતો હતો કે તેની કચેરી દિલ્હી ખાતે હતી કે નહીં. કોપીરાઈટ અધિનિયમની કલમ ૬૨ ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં લેતાં, જ્યાં વાદી વ્યવસાય કરતો હોય તે સ્થળે દાવો દાખલ કરી શકાય. એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે વાદી દિલ્હીનો નિવાસી નહોતો. તેમ જ એવું પણ ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે વાદી દિલ્હી ખાતે કોઈપણ પ્રકારનો વ્યવસાય કરતો હતો તે સ્થાપિત કરવામાં સફળ રહ્યો નહોતો. એ જ પરિસ્થિતિઓમાં અદાલતે ઠરાવ્યું હતું કે દિલ્હી અદાલતને તે દાવાની સુનાવણી કરવાનો અધિકારક્ષેત્ર નહોતો. એવો પણ ઉદ્દેશ કરવામાં આવ્યો છે કે ટ્રેડ માર્ક જર્નલમાં પ્રકાશિત થયેલી જાહેરાતના એકમાત્ર આધારે દિલ્હી અદાલતનો અધિકારક્ષેત્ર આહ્વાન કરી શકાય તેમ નહોતો. (જુઓ: પરિચ્છેદ ૫૧ પાનું ૭૪૦)

૨૫.૮ તે નિર્ણયમાં ડોધા હાઉસ (ઉપરોક્ત) (પાનું ૭૩૭ પરિચ્છેદ ૩૧) માં એવું ધારણ કરવામાં આવ્યું છે કે “દાવાનું કારણનો હક ત્યારે જ ઉદ્ભવે છે જ્યારે નોંધાયેલ વેપારચિહ્નનો ઉપયોગ કરવામાં આવે અને માત્ર વેપારચિહ્નના નોંધણી માટે અરજી દાખલ કરવામાં આવે ત્યારે નહીં. નિર્ધારિત પરિસ્થિતિમાં, નોંધણી પ્રમાણપત્ર આપવાની અરજી મંજૂર પણ થઈ શકે અથવા મંજૂર ન પણ થઈ શકે. જે વ્યક્તિના હિતમાં નોંધણી પ્રમાણપત્ર પહેલેથી જ આપવામાં આવ્યું હોય, તેને

તે જ બાબતમાં રજિસ્ટ્રાર સમક્ષ અરજી દાખલ કરીને તેનો વિરોધ કરવાની નિર્વિવાદ તક ઉપલબ્ધ રહેશે, અને ઉક્ત પ્રશ્ન નક્કી કરવાની આવશ્યક અધિકારક્ષેત્ર રજિસ્ટ્રારને પ્રાપ્ત છે. અન્ય શબ્દોમાં કહીએ તો, જ્યાં વેપારચિહ્ન અથવા પ્રતિાધિકારનું ઉલ્લંઘન થાય ત્યાં દાવો જળવાઈ શકે; પરંતુ માત્ર એટલા કારણે કે ટ્રેડ માર્ક્સ જર્નલ અથવા અન્ય કોઈ જર્નલમાં એવી અરજી દાખલ થયાની હકીકત અંગે જાહેરાત પ્રકાશિત કરવામાં આવી છે, તેથી જ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રની અંદર દાવો દાખલ કરવા માટે દાવાનું કારણનો હક ઉદ્ભવતો નથી”.

રપ.૯ એ જ નિર્ણયમાં (પાનું ૭૪૦, પરિચ્છેદ ૪૮), “પટેલ ફીલ્ડ માર્શલ (ઉપરોક્ત) માં પણ, ટ્રેડ માર્ક્સ જર્નલ તથા અન્ય સ્થાનિક અખબારોમાં ટ્રેડ માર્કોના નોંધણી માટે અપીલકર્તા દ્વારા ઉત્પાદનોના વેચાણ અને/અથવા જાહેરાત પર જ મુખ્ય ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો. વડી અદાલતની વિભાગીય પીઠે, જેમ કે ઉપર અહીં નોંધવામાં આવ્યું છે, પ્રતિવાદી દિલ્હીમાં તેના ઉત્પાદનનું વ્યાવસાયિક પ્રમાણમાં વેચાણ કરતો હતો કે નહીં તે મુદ્દા તરફ ધ્યાન આપ્યું નહોતું. તેથી, અમારે માટે પણ તે પ્રશ્ન અંગે વધુ વિસ્તૃત ચર્ચા કરવી આવશ્યક નથી. વધુમાં, અમે ઉપર અગાઉ નોંધ્યું છે કે જર્નલ અથવા અખબારોમાં પ્રસિદ્ધ થતી જાહેરાત માત્ર તેના આધારે જ અદાલતને અધિકારક્ષેત્ર પ્રદાન કરતી નથી, જો અન્યથા તેને એવો કોઈ અધિકારક્ષેત્ર ન હોત.”

૨૫.૧૦ મારા મત મુજબ, વર્તમાન કેસના તથ્યો સંપૂર્ણપણે ભિન્ન છે. અખબારોમાં આવેલી જાહેરાતો અમદાવાદ શહેરની હદોમાં બે વખત પ્રકાશિત કરવામાં આવી છે અને તેના પરિણામે છેતરપિંડી તથા ગૂંચવણ ઊભી થઈ છે. તેથી, ઉપરોક્ત કેસ વર્તમાન કેસના તથ્યોની દૃષ્ટિએ સ્પષ્ટપણે ભિન્ન ઠરે છે. તેથી, વર્તમાન કેસમાં અમદાવાદની સિટી સિવિલ અદાલતને કેસ સ્વીકારીને ચલાવવાનો અધિકારક્ષેત્ર પ્રાપ્ત થાય છે. કેસના વિશિષ્ટ તથ્યો અને પરિસ્થિતિઓને ધ્યાનમાં લેતાં, ઉપરોક્ત કેસ પ્રતિવાદીને કોઈ સહાયરૂપ થતો નથી.

૨૬. હારિયાણા મિલ્ક ફૂડ્સ લિ. વિ. ચમ્બેલ ડેરી પ્રોડક્ટ્સ, જેનો અહેવાલ ૨૦૦૨ (૨૫) પીટીસી ૧૫૬ (દિલ) માં પ્રકાશિત થયો છે, તે મામલાના ચુકાદા અંગે એટલું જણાવવાનું છે કે ઉક્ત ચુકાદો તે મામલાની હકીકતોના આધારે ભિન્ન ઠરે છે. ઉક્ત મામલામાં એવો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો કે દાવાપત્રના પરિચ્છેદ ૧૭ માં કોઈ વિગતો આપ્યા વિના માત્ર નિર્વસ્ત્ર આક્ષેપો કરવામાં આવ્યા હતા. એવો પણ ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો કે વાદીઓએ અદાલતના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રની અંદર પ્રતિવાદી દ્વારા તેના ઉત્પાદનના વેચાણની એકપણ લેવડદેવડનો આક્ષેપ પણ કર્યો ન હતો. ઉક્ત નિર્ણય વર્તમાન મામલામાં લાગુ પડતો નથી. વાદીઓએ દાવાપત્રમાં પ્રતિવાદીની ધમકીસભર પ્રવૃત્તિઓ અંગે વિગતો આપી છે, જેના પરિણામે વાસ્તવિક છેતરપિંડી અને ગૂંચવણ સર્જાઈ છે.

૨૭. વધુમાં, ટી. અરિવંદંડમ વિ. ટી.વી. સત્યપાલ (ઉપરોક્ત) ના મામલામાં હકીકતો કાર્યવાહી પ્રક્રિયાના સ્પષ્ટ દુરુપયોગને દર્શાવે છે. ખાલી કરાવવાના આદેશને વડી અદાલત સુધી અંતિમતા પ્રાપ્ત થયા પછી પણ, અને વડી અદાલતે ભાડૂતને પરિસર ખાલી કરવા માટે છ મહિનાથી વધુ સમય આપ્યો હોવા છતાં, તે અવધિ પૂર્ણ થયા બાદ ભાડૂતના પુત્રએ એવો આક્ષેપ કરતાં નવી દાવો દાખલ કર્યો કે ઉક્ત હુકમનામું છેતરપિંડી અને સાંઠગાંઠથી મેળવવામાં આવ્યું હતું અને તે હુકમનામાના અમલીકરણ સામે પ્રતિબંધાજ્ઞાની માંગણી કરી, જ્યારે તે હુકમનામાનો તેના પિતાએ પૂર્ણ રીતે મુકાબલો કર્યો હતો. પુત્ર દ્વારા બીજી દાવો દાખલ કરવાની કાર્યવાહી સ્પષ્ટપણે કાર્યવાહી પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ હતી અને અદાલતે યોગ્ય રીતે ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧ ની જોગવાઈનો આશ્રય લીધો, કારણ કે દાવાપત્રે માત્ર દાવાના કારણનો ભાસ ઊભો કર્યો હતો અને કાર્યવાહીનો પ્રારંભિક તબક્કામાં જ અંત લાવવો જરૂરી હતો. તેમ છતાં, અદાલતે પૂરતી કાળજી રાખીને આ રીતે જણાવ્યું હતું: “વિદ્વાન મુનસિફે યાદ રાખવું જોઈએ કે જો દાવાપત્રનું ઔપચારિક નહિ પરંતુ તાત્પર્યલક્ષી વાચન કરતાં તે સ્પષ્ટપણે કંટાળાજનક અને ગુણરહિત જણાતું હોય, એ અર્થમાં કે તે દાવો કરવાની સ્પષ્ટ હક દર્શાવતું ન હોય, તો તેણે ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧ સી.પી.સી. હેઠળની પોતાની સત્તાનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ, અને સાથે સાથે તેમાં ઉલ્લેખિત આધાર પૂર્ણ થયો છે તેની કાળજી રાખવી જોઈએ.”

૨૮. પ્રકરણના તથ્યો અને પરિસ્થિતિઓમાં, પ્રતિવાદીએ જે ચુકાદાઓ પર આધાર મૂક્યો છે તે આ પ્રકરણના તથ્યો પર લાગુ પડતા નથી, કારણ કે દાવાપત્રનું ઔપચારિક નહીં પરંતુ સાર્થક વાચન કરતાં તે સ્પષ્ટપણે ન તો ત્રાસદાયક છે અને ન તો ગુણદોષવિહિન છે. તેના વિરુદ્ધ, રજૂઆતો અને રજૂ કરાયેલ દસ્તાવેજોમાંથી દાવો દાખલ કરવાનો સ્પષ્ટ હક પ્રગટ થાય છે.

દાવાનું કારણના કારણ અંગેની અંતિમ દલીલ:

૨૯. આ ચુકાદાના પેરા ૧૧.૧બીમાં નોંધવામાં આવેલ છેલ્લી રજૂઆત અંગે, આ કેસમાં જ્યારે આ અદાલતે ઠરાવ્યું છે કે દાવો પાર્સિંગ ઓફિસની કાર્યવાહી ના આધાર પર દાખલ કરવામાં આવ્યો છે અને અમદાવાદની નગરસીમાઓની અંદર ભ્રમણા અને ગેરસમજ ઊભી થઈ છે, ત્યારે દિવ્ય ભાસ્કરમાં જાહેરાત પ્રસિદ્ધ થઈ હતી જે અમદાવાદની નગરસીમાઓની બહાર છે એવી દલીલ સર્વથા ભ્રાંતિપૂર્ણ છે અને નામંજૂર થવા પાત્ર છે. ફાઈનાન્શિયલ એક્સપ્રેસમાં આવેલી બીજી જાહેરાત બાબતે, સ્પીકારેલ રીતે તે અમદાવાદની નગરસીમાઓની અંદર પ્રસિદ્ધ થઈ હતી અને અમદાવાદની નગરસીમાઓની અંદર વ્યાપક રીતે પ્રસારિત થઈ હતી. પ્રતિવાદીએ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના ઢોઢા હાઉસ વિ. પટેલ ફિલ્ડ માર્શલ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ (ઉપરોક્ત) કેસના ચુકાદાના આધારે જે દલીલ કરી છે કે માત્ર જાહેરાતથી દાવા માટેનું કારણ ઉભું થતું નથી, તે પણ આ કેસના તથ્યોના આધારે ભિન્ન છે, કારણ કે મેં ઉપરોક્ત ચુકાદા અંગે પહેલેથી જ ચર્ચા કરી છે.

ઉપરોક્ત ચુકાદામાં માત્ર એટલું જ કહેવાયું છે કે જો જાહેરાત ટ્રેડ માર્ક જર્નલમાં પ્રસિદ્ધ થાય તો તેનાથી અધિકારક્ષેત્ર ઊભું થતું નથી; જ્યારે હાલના કેસમાં ફાઇનાન્શિયલ એક્સપ્રેસમાં જાહેરાત અમદાવાદની નગરસીમાઓની અંદર પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવી હતી અને ઉપર જણાવ્યા મુજબ અમદાવાદની નગરસીમાઓની અંદર ભ્રમણા અને ગેરસમજ ઊભી થઈ છે, અને તેથી પેરા ૧૧.૧બીમાં પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલની ઉપરોક્ત દલીલ નામંજૂર કરવાની જરૂરીયાત છે. પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલની ઉપરોક્ત દલીલમાં કોઈ બળ ન હોવાથી તે નામંજૂર કરવામાં આવે છે. મર્યાદા, દાવો કરવાની હકદારી અને એસ.સી. મસ્ટ. રૂખ્માબાઈ વિ. લાલા લક્ષ્મીનારાયણના કેસના નિર્ણય અંગે પ્રતિવાદીની દલીલ (પેરા ૧૧.૧ સંદર્ભે): ૩૦એ પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલની દલીલ સંપૂર્ણપણે ભ્રાંતિપૂર્ણ છે કારણ કે મસ્ટ. રૂખ્માબાઈ વિ. લક્ષ્મીનારાયણ (ઉપરોક્ત) નો ઉપરોક્ત ચુકાદો મર્યાદા અધિનિયમ, ૧૯૦૮ (જૂનો અધિનિયમ) ના અનુચ્છેદ ૧૨૦માંથી ઉદ્ભવ્યો હતો. જૂના અધિનિયમનો અનુચ્છેદ ૧૨૦ જોગવાઈ કરે છે કે અનુસૂચીમાં અન્યત્ર જે દાવા માટે મર્યાદાનો સમયગાળો નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યો ન હોય તેવા દાવા માટે, જ્યારે દાવો કરવાનો અધિકાર ઊભો થાય ત્યારે મર્યાદાનો સમયગાળો છ વર્ષનો રહેશે. નવા મર્યાદા અધિનિયમ, ૧૯૬૩ હેઠળ ઉપરોક્ત જોગવાઈ મર્યાદા અધિનિયમના અનુચ્છેદ ૧૧૩માં છે, જે જોગવાઈ કરે છે કે આ અનુસૂચીમાં અન્યત્ર જે દાવા માટે મર્યાદાનો સમયગાળો નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યો ન હોય, તેવા દાવા માટે,

જ્યારે દાવો કરવાનો અધિકાર ઊભો થાય ત્યારે મર્યાદાનો સમયગાળો ત્રણ વર્ષનો રહેશે. આમ, જૂના અધિનિયમ હેઠળના અનુચ્છેદ ૧૨૦ની ભાષા અને નવા અધિનિયમ હેઠળના અનુચ્છેદ ૧૧૩ની ભાષા એકસરખા વિષયવસ્તુવાળી છે. તેથી, ઉપરોક્ત નિર્ણય મર્યાદા અધિનિયમના સંદર્ભમાં છે અને તેનો વિચાર તે જ સંદર્ભમાં કરવો પડશે. ૩૦બી નોંધવું યોગ્ય છે કે “દાવો કરવાનો અધિકાર” નો અર્થ રાહત માંગવાનો અધિકાર, અર્થાત કાનૂની પ્રક્રિયા દ્વારા રાહત પ્રાપ્ત કરવાનો અધિકાર થાય છે. પ્રથમ તો દાવામાં દબાવેલો પ્રતિપાદિત થયેલ અધિકાર ઊભો થયો હોવો જોઈએ, અને ત્યારબાદ તેનો ભંગ થયો હોવો જોઈએ. જો આ હકીકતો સાબિત થાય, તો વ્યક્તિને દાવો કરવાનો અધિકાર પ્રાપ્ત થાય છે. દાવો કરવાનો અધિકાર ક્યારે ઊભો થાય છે તે પ્રશ્ન દરેક કેસના તથ્યો અને પરિસ્થિતિઓ પર આધાર રાખે છે. પ્રિવી કાઉન્સિલે બોલો વિ. કોકલાન [એ.આઈ.આર. ૧૯૩૦ પી.સી. ૨૭૦, પાનું ૨૭૨] માં “દાવો કરવાનો અધિકાર” શબ્દપ્રયોગનું, મર્યાદા અધિનિયમના અનુચ્છેદ ૧૨૦ (નવો અનુચ્છેદ ૧૧૩) મુજબ જે રીતે અવલોકિત છે તે મુજબ, અર્થઘટન કરવાની તક પ્રાપ્ત કરી હતી, જેમાં એમ ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે જ્યાં સુધી દાવામાં પ્રતિપાદિત અધિકાર ઊભો ન થાય અને તેનો ભંગ ન થાય, અથવા ઓછામાં ઓછું જે પ્રતિવાદી સામે દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો છે તેની તરફથી તે અધિકારનો ભંગ કરવાની સ્પષ્ટ અને નિર્વિવાદ ધમકી ન હોય, ત્યાં સુધી “દાવો કરવાનો અધિકાર” ઊભો થઈ શકતો નથી. ૩૦સી પ્રિવી કાઉન્સિલના ઉપરોક્ત

ચુકાદાનો વિચાર માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે મસ્ટ. રૂખ્માબાઈ વિ. લાલા લક્ષ્મીનારાયણ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં કર્યો છે અને તેને ગેનોન ડન્કરલી એન્ડ કો. વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા [એ.આઈ.આર. ૧૯૭૦ એસ.સી. ૧૪૩૩] માં અનુસરવામાં આવ્યો છે. ૩૦ડી આ કેસમાં વાદીઓએ ટ્રેડ નામના પાસિંગ ઓફ માટે દાવો દાખલ કર્યો છે, જેમાં તેઓ “પાર્શ્વનાથ” શબ્દનો ઉપયોગ કરે છે. આમ, વાદીઓએ પોતાના અધિકારો પ્રતિપાદિત કર્યા છે અને એવી માહિતી રજૂ કરી છે કે પ્રતિવાદી પણ “પાર્શ્વનાથ” નામથી વેપાર ચલાવી રહ્યો છે અને અમદાવાદની નગરસીમાઓની અંદર પ્રવેશ કરવાની શક્યતા ધરાવે છે અને અમદાવાદની નગરસીમાની અંદર ભ્રમણા અને ગેરસમજ ઊભી થઈ છે. વાદીઓને દાવો કરવાનો અધિકાર છે કારણ કે દાવાપત્રમાં પ્રતિપાદિત પાસિંગ ઓફની કાર્યવાહીનો અધિકાર ઊભો થયો હતો અને તેનો ભંગ થયો હતો તેમજ જેમ જણાવાયું છે તેમ જે પ્રતિવાદી સામે દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો છે તેની તરફથી તે અધિકારનો ભંગ કરવાની સ્પષ્ટ અને નિર્વિવાદ ધમકી પણ હતી. તેથી, આ નિર્વિવાદ સ્થિતિને ધ્યાનમાં લેતા, ઉપરોક્ત નિર્ણયો પ્રતિવાદીના કેસને કોઈ મદદરૂપ થશે નહીં. ઉપરોક્તને ધ્યાનમાં લેતા, પ્રતિવાદીની સમગ્ર દલીલ કાયદાકીય રીતે ભ્રાંતિપૂર્ણ છે અને નામંજૂર થવા પાત્ર છે, અને તે મુજબ દલીલ નામંજૂર કરવામાં આવે છે. મસ્ટ. રૂખ્માબાઈ (ઉપરોક્ત) નો નિર્ણય પ્રતિવાદીને કોઈ મદદરૂપ નથી.

૩૧. મેં કરેલ ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં લેતા, અરજદાર તરફથી વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ઉદ્દેખિત અને પ્રતિવાદી તરફથી વિદ્વાન વકીલ દ્વારા આધારિત ચુકાદાઓમાં પ્રતિપાદિત સિદ્ધાંત વિવાદાસ્પદ રહી શકતો નથી. તેમ છતાં, પ્રશ્ન એ છે કે ઉક્ત ચુકાદાઓ આ કેસના તથ્યોને લાગુ પડે છે કે નહીં. મેં કરેલ ચર્ચાને ધ્યાનમાં લેતા, તમામ ચુકાદાઓ કેસના તથ્યોના આધાર પર ભિન્ન ઠરે છે અને તેથી તમામ નિર્ણયો હાલના વાદમાં વાદીઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલ દાવો કાયદેસર રીતે ચલાવી શકાય એવો નથી તે હકીકત સ્થાપિત કરવામાં પ્રતિવાદીના કેસને કોઈ મદદ કરતા નથી, અને પ્રતિવાદીની હુકમ ૭ ના નિયમો ૧૦ અને ૧૧ હેઠળ આંક ૨૬ પરની અરજી કાયદેસર રીતે નામંજૂર કરવામાં આવે છે.

અંતિમ ટિપ્પણીઓ:

૩૨. પસાર થવાના સિદ્ધાંતની વ્યાપ્તિ: “અન્યના માલ તરીકે માલ ચલાવવાનો અપકૃત્ય હવે, ઉત્તરીસમી સદીના પ્રારંભકાળની તેની મૂળ રચનામાં જે રીતે હતું તે મુજબ, કોઈ ઉત્પાદન કે વ્યવસાયના નામ અથવા વેપારચિહ્ન પૂરતું મર્યાદિત રહ્યું નથી. તે એટલું વિશાળ છે કે તેમાં સૂત્રવાક્યો અથવા દૃશ્ય ચિત્રો જેવી અન્ય વર્ણનાત્મક સામગ્રીનો પણ સમાવેશ થાય છે, જેને રેડિયો, ટેલિવિઝન અથવા અખબારી જાહેરાત અભિયાન બજારને વાદીનું ઉત્પાદન સાથે સંકળાયેલું માને તેવી દિશામાં દોરી શકે, શરત એટલી કે આવી વર્ણનાત્મક સામગ્રી તે

ઉત્પાદનની પ્રતિષ્ઠા-સંપત્તિનો ભાગ બની ગઈ હોય. [જુઓ: પી. નારાયણન દ્વારા લૉ ઑફ ટ્રેડ માર્ક્સ એન્ડ પાસિંગ ઑફ, ૬મી આવૃત્તિ, પ્રકરણ ૨૫, પાસિંગ ઑફ કાર્યવાહી, પરિચ્છેદ ૨૫.૦૬, પાનું ૬૯૧] ૩૨અ “આ જ્ઞાન, માહિતી અને ટેકનોલોજીના વિસ્ફોટનો યુગ છે. આ વૈશ્વિકીકરણનો પણ યુગ છે. વિશ્વની સમૃદ્ધિ દેશો વચ્ચે માલ, મૂડી, વ્યક્તિઓ, માહિતી, શોધો અને ટેકનોલોજીઓમાં મુક્ત વેપાર પર આધારિત છે. “બૌદ્ધિક મૂડીવાદ”ની નવી સંકલ્પના ઉદ્ભવતા, મૂડી હવે બેંકોમાં નહીં પરંતુ મનોમાં વસે છે. બૌદ્ધિક મૂડી પરનો પરતફેર નોંધપાત્ર છે અને તે કોઈપણ માપદંડથી માપી શકાય એવો નથી. તે શોધો, ટેકનોલોજીઓ, ડિઝાઇનો, પુસ્તકો વગેરેના સ્વરૂપમાં દશ્યમાન સંપત્તિ તરીકે પ્રગટ થાય છે. બૌદ્ધિક મૂડીને ચોરી અને અનુકરણથી રક્ષણની આવશ્યકતા છે.” [સંદર્ભ: ડી.પી. મિત્તલ દ્વારા લૉ રિલેટિંગ ટુ કૉપિરાઇટ પેટન્ટ એન્ડ ટ્રેડ માર્ક એન્ડ ગેટ, પાનું નં. ૧-૫] ૩૨બ વેપાર નામ – “વેપાર નામનો સામાન્ય અર્થ એવો સમજી શકાય છે કે તે કોઈ ઉદ્યોગ/ઉદ્યોગસંસ્થાને ઓળખાવતું અને ભિન્ન પાડતું નામ અથવા નિર્દેશ છે. ચિહ્નની વ્યાખ્યામાં “નામ”નો સમાવેશ થાય છે અને તેથી નામમાં વેપાર નામ અથવા વ્યવહારની શૈલીનો પણ સમાવેશ થાય છે. કોઈ વેપાર નામનો ઉપયોગ ઉદ્યોગસંસ્થા દ્વારા તેના માલ અથવા સેવાઓને ભિન્ન પાડવા માટે સરળતાથી થઈ શકે છે. અનેક ઉદ્યોગસંસ્થાઓ તેમના વિશિષ્ટ વેપાર નામ અથવા વ્યવસાય નામનો ઉપયોગ તેમના માલ અથવા સેવાઓ સંબંધે ગૃહ-ચિહ્ન તરીકે કરે છે.....” “ઉત્પાદક

અથવા વેપારી સામાન્ય રીતે તેના નામ સાથે સંકળાયેલું કંઈક ચિહ્ન તરીકે ઉપયોગ કરવા ઇચ્છે છે. તેની વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિને ઓળખાવતું નામ અથવા વ્યવસાય નામ, તેના માટે તેના માલને ઓળખાવવા માટે ઉપયોગમાં લેવાનું સ્વાભાવિક ચિહ્ન છે” [સંદર્ભ: કે.સી. કૈલાસમ/રામુ વેદારામન દ્વારા લૉ ઑફ ટ્રેડ માર્ક્સ એન્ડ જિયોગ્રાફિકલ ઇન્ડિકેશન્સ, ૨૦૦૩ આવૃત્તિ, પાનું ૮૩] ૩૨૬ બૌદ્ધિક સંપદા અધિકારોના આંતરરાષ્ટ્રીય સંરક્ષણ વિષયક પ્રકરણમાં – બૌદ્ધિક સંપદા અધિકારોના સંરક્ષણ માટેની સંધિઓ, પરિચ્છેદ ૨૮.૧ [ડી.પી. મિત્તલ દ્વારા લૉ રિલેટિંગ ટુ કૉપી રાઇટ પેટન્ટ એન્ડ ટ્રેડ માર્ક એન્ડ ગેટ નામક પુસ્તક, પાનું ૬૧૫] માં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે બૌદ્ધિક સંપદા અધિકારો (આઇ.પી.આર્સ.)ના રક્ષણ માટે આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે કરારો અને સંધિઓ ઉપલબ્ધ છે. આ સંધિઓ પેટન્ટ, વેપારચિહ્ન, વ્યાપારી ગુપ્તતા, કૉપિરાઇટ, ઔદ્યોગિક ડિઝાઇનો, સંકલિત પરિપથો, ભૌગોલિક સંકેતો જેવા અધિકારો સાથે સંબંધિત છે. તેમાં ઔદ્યોગિક સંપત્તિના સંરક્ષણ માટે પેરિસ ખાતેનું મહત્વપૂર્ણ કન્વેન્શન તથા પેટન્ટ સહકાર સંધિનો સમાવેશ થાય છે અને ડી.પી. મિત્તલના પુસ્તકના પરિચ્છેદ ૨૮.૫.૪ અને ૨૮.૫.૫, પાનું ૬૧૮માં આ મુજબ જણાવવામાં આવ્યું છે:

“૨૮.૫.૪ વેપાર નામો અંગે: દરેક કરારબદ્ધ રાજ્યમાં નોંધણી માટે અરજી કરવાની અથવા નોંધણી કરાવવાની ફરજિયાતતા વિના વેપાર નામોને સંરક્ષણ આપવામાં આવવું જોઈએ.

૨૮.૫.૫ સ્ત્રોતના સંકેતો અંગે: માલના સ્ત્રોતના ખોટા સંકેતનો અથવા ઉત્પાદક, નિર્માતા અથવા વેપારીની ઓળખનો પ્રત્યક્ષ અથવા પરોક્ષ ઉપયોગ સામે દરેક કરારબદ્ધ રાજ્ય દ્વારા પગલાં લેવામાં આવવા જોઈએ.”

૩૩. આ ચુકાદાથી વિમુખ થતા પહેલાં, આ અદાલતે સ્પષ્ટ કરવું આવશ્યક છે કે આ અદાલતે માત્ર વાદીઓ દ્વારા વાદપત્ર સાથે રજૂ કરાયેલી બે જાહેરાતોનો જ ઉલ્લેખ કર્યો છે અને તેના પર આધાર રાખ્યો છે. આ સંદર્ભે વાદીઓએ પ્રત્યુત્તર સાથે રજૂ કરેલી અન્ય કોઈ સામગ્રીનો આ અદાલતે ઉલ્લેખ કર્યો નથી.

૩૪. નિઃસંદેહ એ સાચું છે કે પ્રતિવાદીએ હુકમ ૭ના નિયમો ૧૦ અને ૧૧ સાથે કલમ હેઠળની અરજી તરીકે શીર્ષક ધરાવતી અરજી રજૂ કરી છે

સી.પી.સી.ની કલમ ૧૫૧, પરંતુ અરજીના મુખ્ય લખાણની સામગ્રીમાં માત્ર સી.પી.સી.ના આદેશ ૭ નિયમ ૧૦નો જ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે. હકીકતમાં, વિદ્વાન નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશે નિર્ધારિત કર્યું છે કે અરજી સી.પી.સી.ના આદેશ ૭ નિયમ ૧૦ હેઠળ છે. તેમ છતાં, પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલે જણાવ્યું છે કે આ અદાલતે આ અરજીને સી.પી.સી.ના આદેશ ૭ નિયમ ૧૦ તથા નિયમ

૧૧ બંને હેઠળ વિચારવી જોઈએ અને મેં સી.પી.સી.ના આદેશ ૭ નિયમ ૧૦ તથા નિયમ ૧૧ હેઠળની બંને જોગવાઈઓનો વિચાર કર્યો છે.

૩૫. ઉપરોક્તને ધ્યાનમાં રાખીને, આ અદાલત નીચેનો અંતિમ આદેશ કરે છે:

(એ) વાદીઓએ વાદપત્રમાં જરૂરી નિવેદનો કર્યા છે અને વાદીઓએ સંતોષકારક રીતે દર્શાવ્યું છે કે વાદપત્ર દીવાની પ્રક્રિયા સંહિતાના હુકમ ૭ નિયમ ૧ ના ઘટકો પૂર્ણ કરે છે. વાદીઓ આ બતાવવામાં અને સાબિત કરવામાં સમર્થ રહ્યા છે કે દાવાનું કારણ કેવી રીતે ઉદ્ભવ્યું છે અને શહેર દીવાની અદાલતને દાવાની સુનાવણી કરવા અને તેને સ્વીકારવાની અધિકારિતા કેવી રીતે પ્રાપ્ત થાય છે. વાદીઓએ વાદપત્રમાં રાહતો માંગવા માટે પણ જરૂરી નિવેદનો કર્યા છે.

(બી) દીવાની કાર્યવાહી સંહિતાની જોગવાઈઓને, વિશેષ કરીને કલમો ૧૫ થી ૨૦ને અને એ.બી.સી. લક્ષ્મીનાર્ત પ્રા. લિ. (ઉપરોક્ત) ના મામલામાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદાને સાથે વાંચતાં, વાદીઓ એ સાબિત કરવામાં સફળ થયા છે કે દાવો દાખલ કરવાનો અધિકાર અમદાવાદની શહેર સીમાઓની અંદર ઉદ્ભવ્યો છે.

(સી) પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ વેપાર નામ અને વેપાર શૈલીના પાસિંગ ઓફ અંગે કિવચા ટાઇમેટ કાર્યવાહીની રૂપે દાખલ કરાયેલ વાદીઓનો દાવો કાયદેસર રીતે જાળવી રાખી શકાય એવો છે.

(ડી) અરજદારોના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ઉલ્લેખિત અનેક નિર્ણયોને ધ્યાનમાં રાખીને, પાસિંગ ઓફ અંગેની કાર્યવાહી જાળવી રાખવા બાબતે, આ અદાલતે માત્ર અરજદારો દ્વારા વાદપત્રમાં કરવામાં આવેલ નિવેદનો તથા વાદપત્ર સાથે અરજદારો દ્વારા રજૂ કરાયેલ બે જાહેરાતો [આંક ૪/૨૧, ૪/૨૨] (પાના ૮૪ અને ૮૬)નો જ વિચાર કર્યો છે.

[ઈ] એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને કે પ્રતિવાદીએ બે જાહેરાતો પ્રસિદ્ધ કરી છે, જેમાંથી એક દિવ્ય ભાસ્કરમાં અને બીજી ફાઇનાન્શિયલ ટાઇમ્સમાં છે, જે અમદાવાદ શહેરમાં વ્યાપક પ્રસાર ધરાવે છે, અને અરજદારો એ પણ સાબિત કરવામાં સફળ રહ્યા છે કે અમદાવાદ શહેરની હદોમાં ભ્રમ અને ગેરમાર્ગદર્શન ઊભું થયું છે, અરજદારો એ સાબિત કર્યું છે કે કાર્યવાહી માટેનો દાવાનું કારણ અમદાવાદ શહેરની હદોમાં ઉદ્ભવ્યો છે.

(એફ) પ્રતિવાદી દ્વારા ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૦ હેઠળ આંક ૨૬ પર કરવામાં આવેલી અરજી કાયદેસર રીતે નામંજૂર કરવામાં આવે છે.

(જી) આદેશ ૭ નિયમ ૧૧ હેઠળ પ્રતિવાદી દ્વારા આંક ૨૬ પર દાખલ કરવામાં આવેલી અરજી પણ, પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ઉલ્લેખિત અનેક નિર્ણયોની હાજરી છતાં, નામંજૂર કરવામાં આવે છે, કારણ કે પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ઉલ્લેખિત તમામ નિર્ણયો આ કેસના તથ્યો અને પરિસ્થિતિઓના આધારે ભિન્ન છે, જેની મેં ઉપર પહેલેથી જ ચર્ચા કરી છે.

૩૬. આ રીતે, ભારતના સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૨૭ હેઠળની વર્તમાન રિટ અરજી અત્રે નામંજૂર કરવામાં આવે છે. નિયમિત દીવાની દાવો નં. ૭૮૫/૨૦૦૬ માં આંક ૨૬ પર અમદાવાદની સિટી સિવિલ અદાલત નં. ૯ દ્વારા તા. ૨૨.૧૨.૨૦૦૬ના રોજ પસાર કરાયેલ પડકારાયેલ આદેશ અત્રે પુષ્ટિ કરવામાં આવે છે. અંતરિમ રાહત, જો કોઈ આપવામાં આવી હોય, તો તે રદ ગણાશે. ખર્ચ બાબતે કોઈ આદેશ કરવામાં આવશે નહીં.

૩૭. આ ચુકાદાથી વિમુખ થવા પહેલાં, આ અદાલત અરજદાર તરફથી વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી એસ.બી. વકીલ સાથે વિદ્વાન વકીલ શ્રી આર.આર. શાહ અને વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોર સાથે વિદ્વાન વકીલ શ્રી વાચ.જે. ત્રિવેદી તથા શ્રી હેમલ પી. શાહે આ મામલાના નિર્ધારણમાં આપેલી તેમની કુશળ સહાય માટે અત્યંત આભારી છે.

(કે.એમ. મહેતા, ન્યાયમૂર્તિ)

The translation of this judgment has been provided by
M/s. Hyperlink E-solutions Pvt. Ltd.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.